

කාබනික ගොවිතැන

සහතික කිරීම සඳහා

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ

සහභාගිත්ව සහතිකකරණ ක්‍රමවේදය

පිළිබඳ අත් පොත

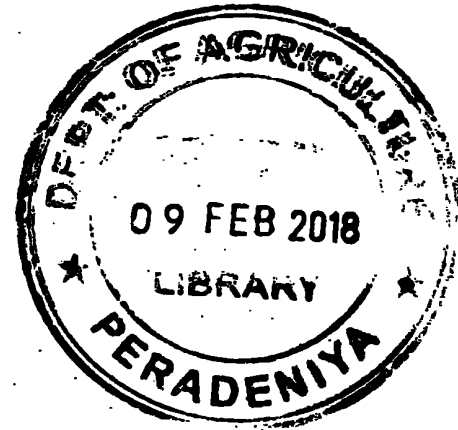

කෘෂි ව්‍යාප්ති සමුළුව 2009

“ගොවි අවශ්‍යතා සැපයීමේදී කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවාවේ
අත්දැකීම් සහ අභියෝග”

352

සමුළු ලිපි වල සාරාංශ

පරිවර්තනය හා සංස්කරණය

ඩබ්. ඒ. ඩී. පී. වනිගසුන්දර
එම්. ඉලංගසිංහ
ශ්‍රී. අයි. දිසානායක
අයි. එම්. ගුණවර්ධන
එස්. එල්. බෝගහචන්ද්‍ර
එස්. එස්. වර්ණකුල
අයි. සමරදිවාකර
ඒ. ප්‍රමීෂා
ඩී. එස්. ඒ. කුමාර

2009

කෘෂි ව්‍යාප්ති දෙපාර්තමේන්තුව
කෘෂිකර්ම පීඨය, ජේරාදෙනිය විශ්ව විද්‍යාලය
ශ්‍රී ලංකාව

පටුන

සාරාංශ - ආරාධිත දේශණ

<p>= තොරතුරු සහ දැනුම කළමනාකරණයට අදාල ගෝලීය ප්‍රවර්ධනය ගොවිත්ගේ අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා බංග්ලාදේශයේ යොදාගන්නා ආකාරය එම්.ඒ. කාපිම්</p>	01
<p>"ආත්මා" ආකෘතිය : ඉන්දියාවේ දැනට භාවිත කරන කෘෂිකර්ම ව්‍යාප්ති ඵලද්‍රම එම්.එස්. රෙවිඩ්</p>	02
<p>කෘෂිකාර්මික තාක්‍ෂණයන් නවීකරණය කිරීමේදී කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවාවේ කාර්යභාරය හා ගොවිත්ගේ සහභාගීත්වය : ජපාන අත්දැකීම් වලින් උගත හැකි පාඩම්. ජී. රත්නායක</p>	03
<p>උතුරු මැද පළාතේ දේශීය ආහාර ජෛත්‍රය තුළ කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවයේ ගුණිකාව: අතිතය, වර්තමානය සහ අනාගතය එස්. ආණවන්ඳුන්</p>	04
<p>සාරාංශ - ව්‍යාප්ති සේවා</p>	
<p>ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකර්ම ජෛත්‍රය තුළ කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්යභාරය, ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකර්ම ව්‍යාප්ති සේවාවේ ඓතිහාසික වෙනස්වීම් වර්තමාන තත්වය හා අනාගතය සඳහා මගපෙන්වීම් එස්.එස්. ඇම්පියාගොඩ</p>	09
<p>ග්‍රාමීය සත්ව පාලන අංශයේ පරිවර්තනය සඳහා අනුගමනය කළ ව්‍යාප්ති ප්‍රවේශ ඩී.පී. වික්‍රමසූරිය, කේ.එම්.ටී. කුඳරගම, සහ ඩී.පී. විජේතිලක.</p>	10
<p>මහවැලිය තුළ ව්‍යාප්ති අත්දැකීම් එම්.එස්. දයාරත්න</p>	12
<p>ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන කෘෂිකර්ම අංශයේ භාවිතා කරන ව්‍යාප්ති ඵලද්‍රම එම්.ඒ.පී.කේ. සෙනවිරත්න සහ යූ.එම්. ගුණසිංහ</p>	13
<p>ශ්‍රී ලංකාවේ කුඩා හෝ වතු අංශය තුළ කෘෂි ව්‍යාප්තිය කේ.පී.බී. මබේසේකර</p>	14
<p>කුඩා රබර් වතු අංශයේ අභියෝග සහ අත්දැකීම් ඒ. දිසානායක</p>	15
<p>ශ්‍රී ලාංකීය රබර් කර්මාන්තයේ තිරසාර සංවර්ධනය උදෙසා ව්‍යාප්ති සේවාවේ කාර්යභාරය එන්.ආර්.එම්. ටියාලදිත්.</p>	16
<p>තාක්‍ෂණය ලබාදීමේදී ශ්‍රී ලංකාවේ පොල් අංශයේ අත්දැකීම් හා අභියෝග පී.ඒ.එච්.එන් අප්පුහාමි</p>	17
<p>මල් වගා ව්‍යාප්තිය: අතිත, වර්තමාන හා අනාගත තැඹුරුව එස්.ඒ. ත්‍රිප්ථරාජ්. ඩී.එම්.සූ.බී. ධනසේකර සහ ඩී.එස්.ඒ. විජේසුන්දර</p>	18

ශ්‍රී ලංකාවේ සිනි කර්මාන්තයේ කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවාව එම්. පී. පෙරේරා	19
පළාත් සභා බල ප්‍රදේශ වල සිදුවන ව්‍යාප්ති කටයුතු වල වර්තමාන තත්වය එම්.බී. දිසානායක	20
සාරාංශ - පර්යේෂණ	
කෘෂිකාර්මික තාක්ෂණය හුවමාරු කිරීමේදී ලා කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රකාශණ වල කාර්යසාධනාවය ඩී. සිවරාජ සහ එම්. එම්. විරකෝන් බණ්ඩා	21
සන්නිවේදන දුරවලතා සහ කෘෂිකාර්මික තොරතුරු සහ මාධ්‍යයන්හි විශ්වාසවන්ත බව ඒ. එම්. ඒ. පී. පී. ගුණවර්ධන, මී. එම්. එන්. එස්. කුමාර, ජේ. කේ. ජේ. පී. ජයවර්ධන, ආර්. ඒ. එච්. එන්. අජප්‍රසාද්	22
වාරිමාර්ග කළමනාකරණය සඳහා ගොවි සංවිධාන බලවෘත්ත ගැන්වීම එස්. තීරුවෙල්වම්, සහ බී.ඒ.පී. කුමාරි	23
අනුරාධපුර අත්තර් පළාත් ව්‍යාප්ති කලාපයේ කෘෂිකර්ම උපදේශකවරුන්ගේ වෘත්තිමය තෘප්තිමත්භාවය විශ්ලේෂණයක් එම්. එම්. රණතුංග බණ්ඩාර සහ ඩබ්.ඒ.පී.පී. වනිගසුන්දර	25
කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ කෘෂිකර්ම ව්‍යාප්තිය උදෙසා වූ ICT (තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය) මූල පිරිම රොහාන් විජේකෝන් සහ එම්.එන්.එච්. විජවත්	27
සහභාගිත්ව විධියේ පව සැදීම සඳහා වන ගොවීන් සුඛණුවේ ගැටළු හා එම ගැටළු සඳහා පිළියම් ඒ. සමරකෝන් සහ එස්. මන්තිලක	29
තොරතුරු සැපයීමේ සේවය ගාස්තු රහිතව ලබාදීම පිළිබඳ කෙටුම්පත් අධ්‍යයනය : ශ්‍රී ලංකාවේ අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ පවත්වන ලද සිඳ්ධි අධ්‍යයනය එම්.එච්.බී.පී.එච්. මාදෙත් සහ ඩී.එම්.එල්.බී. දිසානායක	30
නොමිලයේ ලබාදෙන කෘෂි උපදේශන සේවාවේ කාර්යසාධනාවය සොයාබැලීමේදී ලා-මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ එළවළු වගාකරුවන් ආශ්‍රිතව කරන ලද අධ්‍යයනය බී.එස්.ඒ. කුමාර, ඩී. සිවසෝගනාදන් සහ ඩබ්.ඒ.පී. සිසිර කුමාර	32
තේ පර්යේෂණ ආයතනයෙන් සැපයෙන ව්‍යාප්ති සේවාවන් පිළිබඳව සේවාදායකයින් තෘප්තිමත් වන ආකාරය වී.එස්. සිදාකරන්	33
ශ්‍රී ලංකාවේ කුඩා තේ වතු අංශය තුළ කෘෂිකර්ම තාක්ෂණය ව්‍යාප්තිය සඳහා පොදු හා පෞද්ගලික සහභාගිත්වයන් ගොඩ නැගීම: කුඩා තේ වතු හිමියන් විශ්ලේෂණය සඳහා කරන ලද පූර්ව මාර්ගදේශීය ව්‍යාපෘතිය එම්.කේ.එස්.එල්.පී. අමරතුංග සහ ඩබ්.ඒ.පී.පී. වනිගසුන්දර	35
ඉන්දියාවේ, කේරලයේ තීරුවානාන්තපුරම් දිස්ත්‍රික්කය තුළ පොල් වගාව ආශ්‍රිතව කාබනික ගොවිතැන් ගිලප ක්‍රම අනුවර්තනය ජේ.කේ.ජේ.පී. ජයවර්ධන සහ ඒ.කේ. පෙරින	37

ග්‍රාමීය තාක්ෂණ ප්‍රජාව තුළ ව්‍යවසායකත්වය වර්ධනය කිරීම සඳහා පොල් කර්මාන්තය
සම්බන්ධ "පිදාතා" පුනුක්‍රමය
එච්. ඩී. එන්. එච්. ෆොන්සේකා

39

ශ්‍රී ලංකාවේ කිතුල් කර්මාන්තයේ තාක්ෂණ උත්පාදනය හා හුවමාරු ක්‍රියාවලිය
එම්.ඒ.පී.කේ. යෙනවිරත්න, එච්.ඒ.ඩී.පී. චන්ද්‍රසේනරත්න සහ එම්. විජේරත්න

40

රබර් කර්මාන්තයේ ක්‍රියාශීලී ව්‍යාප්ති නිලධාරීන්ගේ ඵලදායීතාව ඇගයීම
එම්.ආර්.ඩී. මුණසිංහ, එච්.ඒ.ඩී.පී. චන්ද්‍රසේනරත්න හා ඒ.එච්. කුලරත්න

41

තව උක් ප්‍රභේද ඇගයීම සඳහා ගොවි සහභාගිත්ව ප්‍රවේශය
එම්.එස්. පෙරේරා, ඒ. විජේසූරිය, ඩී.පී.එච්. පොත්තේවෙල
බී.ඩී.එස්.කේ. ආරියවංශ හා ඒ.පී. කීර්තිපාල

43

ශ්‍රී ලංකාව තුළ ක්‍රියාත්මක අපි වවමු රට තුළ වැඩසටහන යටතේ වූ
ගෙවතු වගා සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳ සිදුකරන ලද කරුණු අධ්‍යයනය
ඒ. කරුණාතිලක සහ එස් ජී. සිල්වා

44

කෘෂි ව්‍යාප්ති සමුළුව 2009

“ගොවි අවශ්‍යතා සැපයීමේදී කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවාවේ
අත්දැකීම් සහ අභියෝග”

සමුළු ලිපි වල සාරාංශ

2009

කෘෂි ව්‍යාප්ති දෙපාර්තමේන්තුව
කෘෂිකර්ම පීඨය, හේරාදෙනිය විශ්ව විද්‍යාලය
ශ්‍රී ලංකාව

කෘෂි ව්‍යාපෘති සමුළුව 2009

“ගොවි අවශ්‍යතා සැපයීමේදී කෘෂි ව්‍යාපෘති සේවාවේ
අත්දැකීම් සහ අභියෝග”

352

සමුළු ලිපි වල සාරාංශ

පරිවර්තනය හා සංස්කරණය

ඩබ්. ඒ. ඩී. පී. චන්දනසේන
එම්. ඉලංගසිංහ
ශ්‍රී. අයි. දිසානායක
අයි. එම්. ගුණවර්ධන
එස්. එල්. බෝගහචන්දන
එස්. එස්. වර්ණකුල
අයි. සමරදිවාකර
ඒ. ප්‍රමීෂා
ඩී. එස්. ඒ. කුමාර

2009

කෘෂි ව්‍යාපෘති දෙපාර්තමේන්තුව
කෘෂිකර්ම පීඨය, ජේරාදෙනිය විශ්ව විද්‍යාලය
ශ්‍රී ලංකාව

පටුන

සාරාංශ - ආරාධිත දේශණ

- තොරතුරු සහ දැනුම කළමනාකරණයට අදාල ගෝලීය ප්‍රවර්ධනය ගොවිත්ගේ අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා ඛංග්ලාදේශයේ යොදාගන්නා ආකාරය එම්.ඒ. කාපිම්	01
"ආත්මා" ආකෘතිය : ඉන්දියාවේ දැනට භාවිත කරන කෘෂිකර්ම ව්‍යාප්ති ඵලද්‍රුම එම්.එස්. රෙවිඩ්	02
කෘෂිකාර්මික තාක්‍ෂණයන් නවීකරණය කිරීමේදී කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවාවේ කාර්යභාරය හා ගොවිත්ගේ සහභාගීත්වය : ජපාන අත්දැකීම් වලින් උගත හැකි පාඩම්. ජී. රත්නායක	03
උතුරු මැද පළාතේ දේශීය ආහාර ජෛත්‍රය තුළ කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවයේ ගුණිකාව: අතිතය, වර්තමානය සහ අනාගතය එස්. ආණවත්උන්	04
සාරාංශ - ව්‍යාප්ති සේවා	
ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකර්ම ජෛත්‍රය තුළ කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්යභාරය, ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකර්ම ව්‍යාප්ති සේවාවේ ඓතිහාසික වෙනස්වීම් වර්තමාන තත්වය හා අනාගතය සඳහා මගපෙන්වීම් එස්.එස්. ඇම්පියාගොඩ	09
ග්‍රාමීය සත්ව පාලන අංශයේ පරිවර්තනය සඳහා අනුගමනය කළ ව්‍යාප්ති ප්‍රවේශ ඩී.සී. වික්‍රමසූරිය, කේ.එම්.ටී. කුඳරගම, සහ ඩී.පී. විජේතිලක	10
මහවැලිය තුළ ව්‍යාප්ති අත්දැකීම් එම්.එස්. දයාරත්න	12
ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන කෘෂිකර්ම අංශයේ භාවිතා කරන ව්‍යාප්ති ඵලද්‍රුම එම්.ඒ.සී.කේ. සෙනවිරත්න සහ යූ.එම්. ගුණසිංහ	13
ශ්‍රී ලංකාවේ කුඩා හෝ වතු අංශය තුළ කෘෂි ව්‍යාප්තිය කේ.ජී.බී. මබේසේකර	14
කුඩා රබර් වතු අංශයේ අභියෝග සහ අත්දැකීම් ඒ. දිසානායක	15
ශ්‍රී ලාංකීය රබර් කර්මාන්තයේ තිරසාර සංවර්ධනය උදෙසා ව්‍යාප්ති සේවාවේ කාර්යභාරය එන්.ආර්.එම්. ටියාලදිත්	16
තාක්‍ෂණය ලබාදීමේදී ශ්‍රී ලංකාවේ පොල් අංශයේ අත්දැකීම් හා අභියෝග පී.ඒ.එච්.එන් අප්පුහාමි	17
මල් වගා ව්‍යාප්තිය: අතිත, වර්තමාන හා අනාගත තැඹුරුව එස්.ඒ. ත්‍රිපේරාජී. ඩී.එම්.සූ.බී. ධනසේකර සහ ඩී.එස්.ඒ. විජේසුන්දර	18

ශ්‍රී ලංකාවේ සිනි කර්මාන්තයේ කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවාව එම්. පී. පෙරේරා	19
පළාත් සභා බල ප්‍රදේශ වල සිදුවන ව්‍යාප්ති කටයුතු වල වර්තමාන තත්වය එම්.බී. දිසානායක	20
සාරාංශ - පර්යේෂණ	
කෘෂිකාර්මික තාක්ෂණය හුවමාරු කිරීමේදී ලා කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රකාශණ වල කාර්යසාධනවය ඩී. සිවරාජ සහ එම්. එම්. විරකෝන් බණ්ඩා	21
සන්නිවේදන දුරවලතා සහ කෘෂිකාර්මික තොරතුරු සහ මාධ්‍යයන්හි විශ්වාසවන්ත බව ඒ. එම්. ඒ. පී. පී. ගුණවර්ධන, මී. එම්. එන්. එස්. කුමාර, ජේ. කේ. ජේ. පී. ජයවර්ධන, ආර්. ඒ. එච්. එන්. අජප්‍රසාද්	22
වාරිමාර්ග කළමනාකරනය සඳහා ගොවි සංවිධාන බලවූව ගැන්වීම එස් තීරුවෙල්වම් සහ බී.ඒ.පී. කුමාරි	23
අනුරාධපුර අත්තර් පළාත් ව්‍යාප්ති කලාපයේ කෘෂිකර්ම උපදේශකවරුන්ගේ වෘත්තිමය තෘප්තිමත්භාවය විශ්ලේෂණයක් එම්. එම්. රණතුංග බණ්ඩාර සහ ඩබ්.ඒ.පී.පී. වනිගසුන්දර	25
කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ කෘෂිකර්ම ව්‍යාප්තිය උදෙසා වූ ICT (තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය) මූල පිරිම රොහාන් විජේකෝන් සහ එම්.එන්.එච්. විජවත්	27
සහභාගිත්ව විධියේ පව සැදීම සඳහා වන ගොවීන් සුඤ්ඤවේ ගැටළු හා එම ගැටළු සඳහා පිළියම් ඒ. සමරකෝන් සහ එස්. මන්තිලක	29
තොරතුරු සැපයීමේ සේවය ගාස්තු රහිතව ලබාදීම පිළිබඳ කෙටු අධ්‍යයනය : ශ්‍රී ලංකාවේ අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ පවත්වන ලද සිඳ්ධි අධ්‍යයනය එම්.එච්.බී.පී.එච්. මාදෙත් සහ ඩී.එම්.එල්.බී. දිසානායක	30
නොමිලයේ ලබාදෙන කෘෂි උපදේශන සේවාවේ කාර්යසාධනවය සොයාබැලීමේදී ලා-මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ එළවළු වගාකරුවන් ආශ්‍රිතව කරන ලද අධ්‍යයනය බී.එස්.ඒ. කුමාර, ඩී. සිවසෝගනාදන් සහ ඩබ්.ඒ.පී. සිසිර කුමාර	32
තේ පර්යේෂණ ආයතනයෙන් සැපයෙන ව්‍යාප්ති සේවාවන් පිළිබඳව සේවාදායකයින් තෘප්තිමත් වන ආකාරය වී.එස්. සිදාකරන්	33
ශ්‍රී ලංකාවේ කුඩා තේ වතු අංශය තුළ කෘෂිකර්ම තාක්ෂණය ව්‍යාප්තිය සඳහා පොදු හා පෞද්ගලික සහභාගිත්වයන් ගොඩ නැගීම: කුඩා තේ වතු හිමියන් විශ්ලේෂණය සඳහා කරන ලද පූර්ව මාර්ගදේශීය ව්‍යාපෘතිය එම්.කේ.එස්.එල්.පී. අමරතුංග සහ ඩබ්.ඒ.පී.පී. වනිගසුන්දර	35
ඉන්දියාවේ, කේරලයේ තීරුවානාන්තපුරම් දිස්ත්‍රික්කය තුළ පොල් වගාව ආශ්‍රිතව කාබනික ගොවිතැන් ශිල්ප ක්‍රම අනුවර්තනය ජේ.කේ.ජේ.පී. ජයවර්ධන සහ ඒ.කේ. පෙරින	37

ග්‍රාමීය තාක්ෂණ ප්‍රජාව තුළ ව්‍යවසායකත්වය වර්ධනය කිරීම සඳහා පොල් කර්මාන්තය
සම්බන්ධ "පිදාතා" පුනුක්‍රමය
එච්. ඩී. එන්. එච්. ෆොන්සේකා

39

ශ්‍රී ලංකාවේ කිතුල් කර්මාන්තයේ තාක්ෂණ උත්පාදනය හා හුවමාරු ක්‍රියාවලිය
එම්.ඒ.පී.කේ. සෙනෙවිරත්න, එච්.ඒ.ඩී.පී. වනිගසුන්දර සහ එම්. විජේරත්න

40

රබර් කර්මාන්තයේ ක්‍රියාශීලී ව්‍යාප්ති නිලධාරීන්ගේ ඵලදායීතාව ඇගයීම
එම්.ආර්.ඩී. මුණසිංහ, එච්.ඒ.ඩී.පී. වනිගසුන්දර හා ඒ.එච්. කුලරත්න

41

තව උක් ප්‍රභේද ඇගයීම සඳහා ගොවි සහභාගිත්ව ප්‍රවේශය
එම්.එස්. පෙරේරා, ඒ. විජේසූරිය, ඩී.පී.එච්. පොත්තේවෙල
බී.ඩී.එස්.කේ. ආරියවංශ හා ඒ.පී. කීර්තිපාල

43

ශ්‍රී ලංකාව තුළ ක්‍රියාත්මක අපි වවමු රට තුළ වැඩසටහන යටතේ වූ
ගෙවතු වගා සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳ සිදුකරන ලද කරුණු අධ්‍යයනය
ඒ. කරුණාතිලක සහ එස් ජී සිල්වා

44

තොරතුරු සහ දැනුම කළමනාකරණයට අදාළ ගෝලීය ප්‍රවර්ධනය ගොවිත්ගේ
අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා බංග්ලාදේශයේ යොදාගන්නා ආකාරය

එම්.ඒ. කාපිම්

මහාචාර්ය, කෘෂිකර්ම ව්‍යාප්ති අධ්‍යාපන දෙපාර්තමේන්තුව, බංග්ලාදේශ කෘෂිකර්ම
විශ්ව විද්‍යාලය, මයිමෙක්සිං, බංග්ලාදේශය

මෙම ලිපියෙන් අවධානය යොමුකරන්නේ ගොවිත්ගේ අවශ්‍යතා සපුරාලීමට ගෝලීය දැනුම සහ තොරතුරු කළමනාකරණය යොදා ගැනීමයි. බංග්ලාදේශයේ නවීන කෘෂිකාර්මික තාක්‍ෂණයට අදාළ තාක්‍ෂණික තොරතුරු පතුරුවා හැරීම පිළිබඳව මෙහිදී විශේෂ අවධානයක් යොමු කරනු ලැබේ. ගෝලීය දැක්මක් සහිතව, කෘෂිකාර්මික දැනුම සහ තොරතුරු පද්ධතීන් සුවිශේෂීව නිර්වචනය කර ඇත. පර්යේෂණ උප-පද්ධතිය, තොරතුරු බෙදාහැරීමේ උප-පද්ධතිය, හා භාවිත කරන්නන්ගේ උප-පද්ධතිය මෙහිදී පැහැදිලි කර ඇත්තේ, තාක්‍ෂණික තොරතුරු සැපයීමේ යාන්ත්‍රණයේ සංදර්භය මගිනි. අවසාන වශයෙන්, කෘෂිකර්ම ව්‍යාප්ති දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්යයභාරය, කෘෂිකර්ම ප්‍රවෘත්ති සේවාව මගින් ප්‍රමාණවත්ව විස්තර කර ඇත. ගොවිත්ගේ ප්‍රවෘත්ති අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා, කෘෂිකාර්මික දැනුම සහ තාක්‍ෂණික තොරතුරු බෙදාහැරීමට, කෘෂිකර්ම ප්‍රවෘත්ති හා සන්නිවේදන මධ්‍යස්ථානයේ මෑත කාලීන සංවර්ධනය මෙම ලිපියේ අවසාන කොටසින් ඉදිරිපත් කර ඇත.

ආත්මා ආකෘතිය : ඉන්ද්‍රියාවේ දැනට භාවිත කරන කෘෂිකර්ම ව්‍යාප්ති ඵලදායී

එම්.එස්. රෙවිඩ්

අධ්‍යක්ෂ (කෘෂිකර්ම ව්‍යාප්ති සහ සත්වවේදනය) සහ ව්‍යාපෘති සම්බන්ධීකාරක(ව්‍යාපෘති ප්‍රතිසංස්කරණ). කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘති කළමනාකරණය පිළිබඳ ජාතික ආයතනය. රාජේන්ද්‍රනගර, හයිද්‍රාබාද්, ඉන්දියාව

ආත්මා ආකෘතිය සංකල්පයක් වශයෙනුත්, නියම ව්‍යාපෘතියක් වශයෙනුත්, භාවිතා කරන ලද්දේ, විමධ්‍යගතව තීරණ ගැනීමට, සහභාගිත්ව සැලසුම් ක්‍රියාවලියක් වශයෙන් ගොවීන්ගේ ප්‍රමුඛත්වයෙන්, පර්යේෂණ සහ ව්‍යාපෘති න්‍යායපත්‍ර සකස් කිරීම මගින් ගොවීන් මූලික වූ මෙන්ම ගොවීන් වගකීම් දරන රජයේ ජනාකර්ම සංවර්ධන ක්‍රියාවලියක් ප්‍රවර්ධනය කිරීමයි. අමතර වශයෙන් 'ආත්මා' ආකෘතිය මගින් විමධ්‍යගත වූ සහ වෙළඳපල ඉලක්ක කරගත් මධ්‍යස්ත ක්‍රමවේදයක් පිහිටුවීමේ අරමුණ වූ අතර එමගින් ගොවිපල ආදායම හා ග්‍රාමීය රැකියා අවස්ථා වැඩිකිරීමත් අපේක්ෂිතයි. මේ සඳහා උපායමාර්ගික පර්යේෂණ සහ ව්‍යාපෘති සැලැස්ම, දිස්ත්‍රික් මට්ටමේදී සහ රාජ්‍ය මට්ටමේ වූ රජයේ ව්‍යාපෘති කාර්යය සැලැස්ම මූලික කර ගැනීම මගින් සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කරන්නන්ට පුළුල් මාර්ගෝපදේශයක් සපයා ඇත. මෙම සැලසුම් වලින් පිළිබිඹු වන්නේ ලබාගතහැකි සම්පත් අනුව ගොවීන්ගේ අවශ්‍යතා සැලසුම් මගින් ඉස්මතු කිරීමයි. මෙම ආකෘතියේ උත්සාහය වන්නේ 1) රාජ්‍ය-පුද්ගලික අංශ හවුල් කරගැනීම, 2) කාන්තාවන් සහ වරප්‍රසාද අඩු කණ්ඩායම් සංවර්ධන ක්‍රියාවලියට හවුල් කර ගැනීම 3) සේවා සැපයීමට එකම මාර්ගයක් සකසා ගැනීම, 4) සියළු සංවර්ධන ප්‍රයත්න රාජ්‍ය සහ දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ ක්‍රියාත්මක වීම සහ 5) ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ක්‍රියාවලිය තුළ සුනම්‍යතාවය තහවුරු කිරීමයි. ආත්මා ආකෘතියේ අපේක්ෂාවන් තවදුරටත් පරීක්ෂාවට ලක් කිරීම සහ වඩා යහපත් මගකට ගෙනයාම, වර්තමානයේදී ක්‍රියාත්මක වේ.

කෘෂිකාර්මික තාක්ෂණයන් නවීකරණය කිරීමේදී කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවාවේ කාර්යභාරය
හා ගොවීන්ගේ සහභාගීත්වය: ජපාන අත්දැකීම් වලින් උගත හැකි පාඩම්

පී. රත්නාසක

ආර්ථික විද්‍යා මහාචාර්ය, සාගා ජාතික විශ්ව විද්‍යාලය, ජපානය

මිපී යුගයේදී (1868-1912) පුළුල්ව පැතිරුණු නවීකරණ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවට නැංවීමත් සමගම කෘෂිකාර්මික තාක්ෂණයන් නවීකරණය වීම හා කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවාවේ නව යුගයක් ජපානය තුළ ආරම්භ විය. මෙම ක්‍රියාවලිය තුළදී පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථාන තුළ නව තාක්ෂණයන් සංවර්ධනය කිරීමේදී හා ඒවායේ ව්‍යාප්ති කටයුතු වලදී ගොවීන්ගේ සහභාගීත්වයේ ඇති වටිනාකම ජපානය විසින් දැඩිව අවධාරණය කරන ලදී.

බලකිරීමේ සිට සාමකාමී පරාසය තුළ විවලය වූ නීති රීති මගින් ගොවීන් හා ව්‍යාප්ති නිලධාරීන් අතර වූ අන්‍යෝන්‍ය අවබෝධය මත පදනම් වූ ග්‍රාමීය සමූපකාර ක්‍රමය මගින් ඔවුන් මෙම වැඩ පිළිවෙල ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මෙය, ගොවීන් හා රජයේ නිලධාරීන් අතර සමීප බැඳීමක් ඇති කිරීමට උපකාර විය. මෙවැනි බැඳීම් ශක්තිමත් කිරීම හා එමගින් ගොවීන්ගේ ක්‍රියාකාරී සහභාගීත්වය ලබාගැනීමෙන් තොරව, රාජ්‍ය පර්යේෂණාගාර වල සංවර්ධනය කරන ලද නව තාක්ෂණයන් භාවිත කිරීමට ගොවීන් උනන්දු කිරීම ප්‍රායෝගික නොවන බව ජපාන බලධාරීන් අවබෝධ කර ගත්හ. අනෙක් සුවිශේෂී උපාය මාර්ග වන්නේ, විධිමත් අධ්‍යාපන ක්‍රම ප්‍රායෝගික අත්දැකීම් සමග දැඩිව සම්බන්ධ කරන අතරම, වැදගත් තාක්ෂණයන් ප්‍රාදේශීය මට්ටමෙන් අනුවර්තනය කිරීම සහ දේශීය ශූණය සමග ඒවා සංයුක්ත කිරීමට උත්සහ දැරීමයි. වෙනත් වචන වලින් කිවහොත්, විධිමත් අධ්‍යාපන, පර්යේෂණ හා ව්‍යාප්ති සේවා එකම පරිමාණයෙන් එකට සැලකීම තුළින් කෘෂි තාක්ෂණයන් නවීකරණය කිරීම ජපානයට සාර්ථකත්වය ලැබීමට හේතුවී ඇත. මේ අතරම සේවය කිරීමට හා කෘෂිකාර්මික ප්‍රජාව පිළිබඳ වඩා හොඳ අවබෝධයක් ලබාගැනීමට කැප වූ, සුදුසු සහ හැකියාවන් සහිත පුද්ගලයින් ව්‍යාප්ති සේවයට පත් කිරීමටද ජපානය සැලකිලිමත් විය. කුඩා බිම් මූලික කරගත් ගොවිපල කළමනාකරණය පවත්වාගන්නා අතරම, බිම් සුරැකුම් තාක්ෂණය ඔස්සේ ලෝකයේ ඉහළම කෘෂිකාර්මික ඵලදායිතාවයක් ඇති රටක් බවට පත්වීම සඳහා මෙම සියළුම උපායමාර්ග ආධාර වී ඇත. එසේම, කාර්මික අංශයේ සංවර්ධනය සඳහා වූ පදනම ලෙස කෘෂිකාර්මික අංශය ගොඩ නැංවීමට මෙය දායක වී ඇත.

උතුරු පළාතේ දේශීය ආහාර කෂේත්‍රය තුළ කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවයේ
ගුණිකාව : අතිතය, වර්තමානය සහ අනාගතය

එස්. ශාණුවන්ද්‍රත්

යුද්ධමය වාතාවරණයට පෙර සහ ඒ අතරතුර කාලයේදීත් යාපනය, කිලිනොච්චිය, මන්නාරම, මූලතිවු හා වච්චියාව යන දිස්ත්‍රික්ක වලින් සැදුම් ලත් උතුරු පළාතේ වෙසෙන ජනතාවගේ ප්‍රධාන ජීවනෝපාය වූයේ කෘෂිකර්මාන්තයයි. ධාන්‍ය බෝග වර්ග, මාංශ බෝග, පහතරට හා උඩරට එළවළු, මීටස් සහ රතු එෆු, තෙල් බෝග, අල වර්ග, සහ පළතුරු වර්ග එහි ප්‍රධාන වශයෙන් වගා කෙරිණි. යුද්ධමය තත්වයට පෙරාතුව කිලිනොච්චිය, මූලතිවු හා මන්නාරම යන ප්‍රදේශ වලින් උතුරු පළාතේ සහල් අවශ්‍යතාවයටත් වඩා වැඩි සහල් ප්‍රමාණයක් නිෂ්පාදනය කෙරිණි. ගුරුත්වාකර්ෂණ වාරිජලය යොදා ගනිමින් කෙරුණු වී වගාව කරුණු කොට කිලිනොච්චියෙහි වූ ඉරණමඩු ජලාශය මූලතිවු හි පිහිටි මුත්තියාන්කටුව ජලාශය හා යාපනයේ වූ නිලාවේලි ලීඳ ආදී උස් වාරි ජල සැපයුම් මාර්ග යොදා ගනිමින් අතුරු ආහාර බෝගයක් හා පළතුරු බෝග වගා කෙරිණි. උස් බිම් වල මිශ්‍ර වගාව සුලභව කෙරුණු අතර යාපනය අර්ධද්වීපයේ, වසර මුළුල්ලේම උඩරට එළවළු වර්ග වගා කෙරිණි. සාර්ථක බෝග වගාවන් අවශේෂ පොහොර යොදාගනිමින් වගා කරන අතර දශක ගණනාවක් තිස්සේ වගා කටයුතු සඳහා කොළ පොහොර, බෝග ශේෂයන්, ගොම පොහොර, කුකුල් පොහොර ආදී කාබනික පොහොර යොදා ගැනිණි.

පළාත තුළ කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවය කලින් කලට වෙනස්වීම් වලට බඳුන් වීහි. වසර 1975 පර්යේෂණ ව්‍යාප්ති ව්‍යාපෘතිය හඳුන්වා දීමත් සමග පුහුණු හමුවීමේ ව්‍යාප්ති ප්‍රවේශය (T&V approach) ක්‍රියාත්මක වීමෙන් කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවා නිලධාරීන් හා කෘෂි උපදේශකවරුන් සඳහා වූ තේවාසික පූර්ව-කාන්තා දියත් කෙරිණි. කිලිනොච්චියේ පිහිටි සේවා සංස්කරණ පුහුණු ආයතන මගින් මෙහෙයවූ එවන් පුහුණු වැඩසටහන් වඩාත් ප්‍රායෝගික වූ අතර එමගින් ජෛත්‍ර මට්ටමේ කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවකයන්ගේ සේවා හැකියාවන් ඉහල නැංවිණි. පුහුණු මධ්‍යස්ථානයේ විපයානුබද්ධ නිලධාරීන්ට වසරකට වරක් සති දෙකක තේවාසික පුහුණුවක් හා ඉන් අතතුරුව දිවයින පුරා විසිරී ඇති විවිධ පර්යේෂණ ආයතන හා සාර්ථකව වගා කටයුතු කෙරෙන ස්ථාන වෙත වාරිකාවක් යාමේ අවස්ථාවක් ලබා දුනි. මෙවැනි පරිවර්තනයක් සිදු වූයේ කිලිනොච්චියේ කලාපීය පර්යේෂණ ආයතනයක් හා මන්නාරම, මූලතිවු හා වච්චියාවෙහි උපයෝගිතා පර්යේෂණ ආයතන පිහිටුවීම සහ ගොවි පාසැල්, දිස්ත්‍රික්ක පුහුණු කේන්ද්‍ර බවට පරිවර්තනය කිරීම ආදිය සිදුවූතු කාලපරිච්ඡේදයේදීය. පසුව කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවක නිලධාරීන්, ග්‍රාම සේවා නිලධාරීන් ලෙස බඳවා ගැනීමෙන් සහ කෘෂිකර්ම

දෙපාර්තමේන්තුව විවිධ දෙපාර්තමේන්තු වලට බෙදී යාමෙන් පසු කෘෂි ව්‍යාප්ති පද්ධතිය පිරිහීමකට ලක්විය. චර්ජ 1989 දී පළාත් සභා ස්ථාපිත කෙටිණි. පැවති යුධමය තත්වය නිසා පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ගොවි ප්‍රජාව සුනුණු කිරීමේදී අවශ්‍ය උපකාර සැපයූ අත්තර්ජාතික රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන. දේශීය රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන හා එක්සත් ජාතීන්ගේ නියෝජිත ආයතන මගින් ඒ සඳහා බලපෑමක් එල්ල වීණි. රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන විසින් දෙපාර්තමේන්තු නිලධාරීන් සඳහා වඩා හොඳ දිවිගැන්වීම් ලබා දෙනු ලැබීණි. පසුව ලෝක බැංකුව හා ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව යටතේ වූ විදේශ ආධාර ලබන ව්‍යාපෘතීන් පළාත් සභා තුළ කැපී පෙනුණු අතර උතුරු නැගෙනහිර වාටි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය හා උතුරු නැගෙනහිර ප්‍රජා ප්‍රතිස්ථාපන හා සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කෙටිණි. 2004 දෙසැම්බර් මස සිදුවූ සුනාමි ව්‍යසනයෙන් උතුරු පළාත නැගෙනහිර වෙරළ තීරය විනාශ වීමෙන් පසුව, කෘෂි ව්‍යාප්ති වැඩපිළිවෙල වෙනස් කිරීමකට නැඹුරුවීමක් සිදුවිණි. චර්ජමාතයේදී පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව අවතැන් වූ ජනයා වෙසෙන කඳවුරු ආශ්‍රිතව සිදුකෙරෙන වැඩසටහන හා දින 180ක "වඩක්කල් වසන්තම්" වැඩසටහන මස්සේ කෘෂි ව්‍යාප්ති කටයුතු සිදුකරයි. උතුරු පළාත තුළ කෘෂි ව්‍යාප්ති නිලධාරීන්ගේ අනාගත හැකියාව විය යුත්තේ වානිජකරණයට නැඹුරු වූ ගුණාත්මක නිප්පාදන හා වැඩි ඵලදායීතාවයක් සඳහා නිප්පාදන තාක්ෂණයන් සපුරාලීමත්, නිප්පාදනය අලෙවිකරණය සඳහා ගොවීන් හා පෞද්ගලික ඥාපනය අතර සම්බන්ධතා වැඩි දියුණු කිරීමත්ය. තවද, අනාගත කෘෂි ව්‍යාප්ති නිලධාරීන් කලින් පැවති නිප්පාදන සමාජයන් යලි පිහිටුවීම සඳහා ප්‍රජා සවිබලගැන්වීම හා සජීවීකරණ හැකියාවන්ගෙන් සමන්විත විය යුතු අතර කෘෂිකර්මය පදනම් කරගත් ගොවිපල තුළ හා ඉන් බැහැර රැකියා අවස්ථා හඳුනාගනිමින් ගමේ දියුණුව සඳහා කෘෂිකාර්මික දියුණුව දායක කරලීමේ හැකියාවක් තිබිය යුතුය.

வடமாகாண உள்நாட்டு உணவுப் பயிர்த்துறையில் கடந்தகால,
தற்கால மற்றும் எதிர்காலத்தில் விவசாய விரிவாக்கத்தின்
பங்களிப்பு

கலாநிதி.எஸ்.ஞானசந்திரன்

கலவரக்காலத்திலும் அதற்கு முன்னரும் வடமாகாணத்தில் வாழும் மக்களின் ஜீவனோபாயத்திற்கு பிரதான மூலமாக விவசாயம் இருந்து வந்திருக்கிறது. வடமாகாணத்தில் விவசாய விரிவாக்க சேவை அமைப்பு காலத்துடன் மாற்றி அமைக்கப்பட்டுள்ளது.

கிளிநொச்சி சேவைக்காலப் பயிற்சி நிலையத்தில் நடைபெற்ற செயன்முறைப்பயிற்சிகள் வயல்மட்ட விரிவாக்க ஊழியர்களின் ஆற்றலை அதிகரித்தது. இந்தகாலப்பகுதியில் கிளிநொச்சியில் பிராந்திய ஆராய்ச்சி நிலையமும் வவுனியா, மன்னார் மற்றும் முல்லைத்தீவு மாவட்டங்களில் ஆராய்ச்சி நிலையங்களும் நிறுவப்பட்டது. அத்துடன் விவசாய பாடசாலைகள் மாவட்ட பயிற்சிமையங்களாக மாற்றப்பட்டது.

1989ம் ஆண்டு மாகாணசபை நிறுவப்பட்டது. கலவரநிலைமை காரணமாக விவசாயத்திணைக்களத்தின் நடவடிக்கைகளில் சர்வதேச அரசுசார்பற்ற நிறுவனங்கள் மற்றும் ஐக்கியநாடுகள் பிரதிநிதிகளினது செல்வாக்கு காணப்பட்டது. அத்துடன் வடகிழக்கு விவசாய நீர்ப்பாசன செயற்திட்டம் மற்றும் வடகிழக்கு சமூகபுதுநிர்மாண அபிவிருத்தி செயற்திட்டமும் நடைமுறைப்படுத்தப்பட்டது.

2006ல் ஆழிப்பேரலை அனர்த்தம் காரணமாக கடற்கரைப்பகுதிகளில் விவசாய விரிவாக்க நடவடிக்கைகள் மீள்வடிவமைக்கப்பட்டது. மாகாண விவசாயத்திணைக்களம் விரிவாக்க நடவடிக்கைகளை உள்ளக இடம்பெயர்ந்த மக்களின் முகாம் நிகழ்ச்சித்திட்டங்களின் ஊடாகவும் மற்றும் 180 நாட்கள் கொண்ட வடக்கின் வசந்தம் நிகழ்ச்சித்திட்டத்தின் ஊடாகவும் ஊக்குவித்தது. வட மாகாணத்தில் விவசாய விரிவாக்க ஊழியர்களின் எதிர்காலப்பங்களிப்பு விவசாய உற்பத்தி மற்றும் அதன் தரத்தை அதிகரிக்க புதிய தொழில்நுட்பங்களை பயன்படுத்த இயலுமான வசதிகளை ஏற்படுத்தும்.

விவசாயிகளுக்கும் தனியார்துறையினருக்கும் இடையிலான இணைப்பை அதிகரிப்பதன் மூலமாக சந்தைப்படுதல் வசதிகளை அதிகரிக்க இயலும். இதுமட்டும் அல்லாமல் எதிர்கால விவசாய விரிவாக்க அலுவலர்கள் விவசாய உற்பத்தி சமூகங்களை ஒன்றுதிரட்ட கூடியவர்களாகவும் இருக்க வேண்டும். அத்துடன் கிராமங்களுக்குக்கான அபிவிருத்தித்திட்டங்களைத் தயாரிக்கும் வல்லமையும், மக்களுக்கான உள்ளக மற்றும் பண்ணைக்கு வெளியிலான வேலைவாய்ப்புகளை அடையாளம் காணக்கூடியவர்களாகவும் இருத்தல் வேண்டும்.

மொழிபெயர்ப்பு:- செ.துஷ்யந்தி, ஸ்ரீ.பிரசாத்

ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකර්ම ක්‍ෂේත්‍රය තුළ කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ
කාර්යභාරය, ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකර්ම ව්‍යාප්ති සේවාවේ ඓතිහාසික වෙනස්වීම්
වර්තමාන තත්ත්වය හා අනාගතය සඳහා මඟපෙන්වීම්

එස්.එස්. ඇමටියාගොඩ

ව්‍යාප්ති හා පුහුණු අංශය, කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය,
ශ්‍රී ලංකාව

ආහාර බෝග අංශය ශ්‍රී ලංකාව තුළ වැදගත් කාර්යයක් ඉටුකරමින් සිටී. අප රටේ ව්‍යාප්ති සේවාව 1880 දශකයේදී ආරම්භ වී 1912 දී කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව ආරම්භ වීමත් සමගම එය ශක්තිමත් වී ඇත. අතීතයේ සිට ව්‍යාප්ති ප්‍රවේශ මාලාවක් අනුගමනය කර ඇත. ඒ අතර සාම්ප්‍රදායික ව්‍යාප්ති ප්‍රවේශය, හමු වීම හා පුහුණුව සහ ගොවි සහභාගිත්ව ව්‍යාප්ති ක්‍රමවේදයන් මූලික විය. වර්තමානයේදී ගොවි සහභාගිත්ව සහ වෙළඳ ද්‍රව්‍ය ප්‍රවර්ධනය මිශ්‍ර ව්‍යාප්ති ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කරයි. 1980 දශකයේ දී වූ විවෘත ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති හඳුන්වාදීම හා පරිපාලනමය වෙනස්කම් නිසා එතෙක් පැවති කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවාව පවත්වාගෙන යාමට බාධා ඇති විය. වර්තමානයේදී කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ව්‍යාප්ති කාර්ය භාරය අනෙකුත් ආයතන වලට තාක්‍ෂණය බෙදා හැරීමට අමතරව අන්තර් පලාත් මට්ටමට සීමා වී ඇත.

වෙළඳපල මූලික කරගත් කෘෂි ව්‍යවසාය සංවර්ධනය ඉලක්ක කරගනිමින් බහු පාර්ශ්වික සම්බන්ධතා සහිත ව්‍යාප්ති ප්‍රවේශයක් අනාගතය සඳහා සැකසෙනු ඇත.

ග්‍රාමීය සත්ව පාලන අංශයේ පරිවර්තනය සඳහා අනුගමනය කල
ව්‍යාප්ති ප්‍රවේශ

බී.සී. වික්‍රමසූරිය, කේ.එම්.ටී. කැඳරගම සහ ටී.පී. විජේතිලක
සත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව, ජේරාදෙණිය, ශ්‍රී ලංකාව

සත්ව ප්‍රෝටීන පිළිබඳ ආහාර සුරක්ෂිතතාව තහවුරු කරමින් ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂි නිෂ්පාදන පද්ධතිය තුළ සත්ව පාලන අංශය වැදගත් මෙහෙයක් ඉටුකරයි. ගව පාලනය, කුකුළු පාලනය, එළු හා උගුරු පාලනය සත්ව පාලනයේ උප අංග වේ. නිෂ්පාදනය සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් දයකත්වය සුළු පරිමාන නිෂ්පාදකයින් වෙතින් ලැබෙන නමුදු මහා පරිමාන නිෂ්පාදකයින් අතර වඩා ක්‍රමවත් යාන්ත්‍රීකරණය භාවිත වේ.

ගොවිතැන් කටයුතු වල නිෂ්පාදනය හා එලදයිතාවය වැඩිකර ගැනීම සඳහා තාක්ෂණය යොදා ගැනීමට ව්‍යාප්ති හා ග්‍රාමීය පරිවර්තන ප්‍රවේශයන් සැලකිය යුතු දයකත්වයක් සපයයි.

සාමාන්‍ය කෘෂිකර්ම ව්‍යාප්තිය, වෙළඳ ද්‍රව්‍යයක් නිෂ්පාදනයට අදාළ ප්‍රවේශය, ව්‍යාපෘති කෘෂි ව්‍යාප්ති ප්‍රවේශය, සහභාගීත්ව කෘෂි ව්‍යාප්ති ප්‍රවේශය, ඒකාබද්ධ කෘෂි ව්‍යාප්ති ප්‍රවේශය කෘෂි ආයතනික ව්‍යාප්ති ප්‍රවේශය ආදී විවිධ සම්ප්‍රදායික ව්‍යාප්ති ප්‍රවේශ වලට අමතරව නවීන ව්‍යාප්ති ප්‍රවේශ ලෙස හඳුන්වාදී ඇති නිෂ්පාදන ග්‍රාම සංවර්ධන ආදී ව්‍යාප්ති ප්‍රවේශයන් ගොවීන් වෙත තාක්ෂණය හඳුන්වාදීමට භාවිත කරන ලදී. අතීතයේ ව්‍යාප්ති සේවාව ලාභය මූලික කරගත්තක් නොව සේවය මූලික කරගත් කටයුත්තක් ලෙස සලකන ලදී.

තාක්ෂණය ලබාදීමෙන් පසු එය භාවිතය හා ඉගෙනීම මඟින් ඉහළ ප්‍රතිඵල ලැබෙන බව අත්දැකීම් මඟින් තහවුරු වී ඇත.

සත්ව නිෂ්පාදන අංශයේ සෑම අදියරකදීම ගොවියා විසින් තීරණ ගැනීම අත්දැකිය හැකි වැදගත් ලක්‍ෂණයකි. එසේ සත්ව පාලන කර්මාන්තයේ අයිතිය ප්‍රජා මූලික සංවිධාන වලට ලබාදී ඇති අතර හා කිරි එකතු කිරීමේ ජාලය ක්‍රියාත්මක කිරීම ගොවි සංවිධාන මඟින් ඉටුකරනු ලබයි. සත්ව පාලනය සඳහා සේවා ව්‍යාප්ති පශු වෛද්‍ය කාර්යාල මූලිකත්වයෙන් ලංකාව පුරාම ක්‍රියාත්මක වේ. පශු වෛද්‍ය නිලධාරීන්ට අමතරව අවම වශයෙන් ව්‍යාප්ති නිලධාරී දෙදෙනෙකුවත් එම පශු වෛද්‍ය ප්‍රදේශයේ සේවය කරති. පළාත් සභා මට්ටමෙන් සත්ව පාලන ව්‍යාප්ති කටයුතු වල නියලෙන තාක්‍ෂණ නිලධාරීන්ගේ වෘත්තීය සංවර්ධනය දිගටම පවත්වා ගැනීමේ වගකීම සත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍යය දෙපාර්තමේන්තුවේ මානව සම්පත් සංවර්ධන අංශය සතුව පවතී. ඊට අමතරව ව්‍යාප්ති නිලධාරීන් බිහි කිරීම සඳහා ඩිප්ලෝමා පාඨමාලාවක් ද පවත්වනු ලැබේ.

පළාත් සත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තු මඟින් ගොවි පුහුණු පාඨමාලා පැවැත්වීම සිදු කරනු ලැබේ. මෑත අතීතයේ දී පුද්ගලික අංශය රාජ්‍ය අංශය සමඟ සබඳතා දියුණු කරමින් ව්‍යාප්ති සේවාවේ වර්ධනයක් පෙන්නවීම වැදගත් ලක්‍ෂණයකි.

මහවැලිය තුළ ව්‍යාප්ති අත්දැකීම්

එම්.එස්. දයාරත්න

මහවැලි අධිකාරිය, කොළඹ, ශ්‍රී ලංකාව

ශ්‍රී ලංකාවේ මහවැලි අධිකාරියේ මූලික අරමුණ වන්නේ මහවැලි ඉඩම් තුළ පදිංචි වී සිටින 125,000 පමණ වන තව පදිංචිකරුවන්ගේ කෘෂි නිෂ්පාදන වැඩි කිරීම තුළින් ජීවන තත්වය ඉහළ මට්ටමකට පත් කිරීමයි. මේ සඳහා අදාළ සේවාවන්ගේ හිඟකම හා ගොවීන්ගේ සමාජ ආර්ථික ගැටළු නිසා මහවැලි අධිකාරිය සහ ව්‍යාප්ති නිලධාරීන්ට බොහෝ අභියෝග වලට මුහුණ දීමට සිදුවිය. ඊට අමතරව මහවැලි අධිකාරියට ගොවීන්ගේ යහපැවැත්ම හැකි ඉක්මනින් ඇති කිරීමට අපේක්ෂා කරයි.

මහවැලි අධිකාරිය විශ්වාස කරන්නේ හා අපේක්ෂා කරන්නේ ග්‍රාමීය සංවර්ධනය සඳහා පුර්ණ ඵලදායී (Holistic Approach) මගින් එකිනෙකට සම්බන්ධ විවිධ අංශ එකට අධිකාරියක් යටතේ පවත්වාගෙන යාමට, කෘෂි යෙදවුම් ලබාදීම හා ගොවීන් දැනුවත් කිරීම සඳහා එක සමාන ප්‍රමුඛත්වයක් දීමය. මෙහිදී අවධානය යොමුව ඇත්තේ මහවැලිය තුළ හුරුවීමේ ක්‍රියාවලිය වර්ධනය, නිෂ්පාදනය බෙදාහැරීම ඉහළ දැමීම, ආර්ථික හා තාක්ෂණය නගා සිටුවීමයි.

මේ සඳහා

- ඒකාබද්ධ කළමනාකරණයක් තුළින් පරිපාලනය
- කණ්ඩායම් ව්‍යාප්ති ක්‍රම අනුගමනය (යාය වැඩසටහන)
- ගොවි ප්‍රජාව තුළ ආයතන සංවර්ධනය
- ව්‍යාප්ති ක්‍රියා සඳහා විස්තීර්ණ ක්‍රම භාවිතය
- අඛණ්ඩ විපරම හා ඇගයීමේ පද්ධතියක් භාවිතය
- තරඟ හා ව්‍යාපෘති

මෙම ව්‍යාපෘති කටයුතු වල සාර්ථක භාවය මහවැලි කලාපය තුළ වී අසවනු වැඩි වීම හා බෝග විවිධාංගීකරණය සපුරාගැනීම තුළින් පහැදිලි වී ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන කෘෂිකර්ම අංශයේ භාවිතා කරන ව්‍යාපෘති ඵලදායී

එම්.ඒ.පී.කේ. සෙනවිරත්න සහ යූ.එම්. ගුණසිංහ
අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය

අපනයන කෘෂිකර්මය භෝග නියෝජනය කරන්නේ කුලුබඩු, පානිය බෝග, තෙල් භෝග සහ උත්තේජක භෝග වන අතර, මෙම බෝග නිෂ්පාදනයෙන් අඩකට වැඩි ප්‍රමාණයක් අපනයනය කරනු ලැබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන භෝග වගා අංශයේ වර්ධනය පිළිබඳ විධිමත් රාජ්‍ය සංවිධානය වන්නේ අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවයි. මෙම ලිපිය මගින් අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව ගොවීන්ට සේවය කිරීමට භාවිතා කරන ව්‍යාපෘති මැදිහත්වීම් සාකච්ඡාවට ලක් කරනු ලැබේ. අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව මගින් වර්තමානයේ මෙන්ම පසුගිය කාලසීමාවේ භාවිත කළ ව්‍යාපෘති මැදිහත්වීම් ගලපා ගැනීමට විවිධ විද්වත්තු අධ්‍යයනයන්හි යෙදී වාර්තා සම්පාදනය කර ඇත. පසුගිය කාලවලදී භාවිතා වූ ඒකාබද්ධ ව්‍යාපෘති සහ පුනුණුකිරීම් පද්ධතියට, අපනයන භෝග සහාය වැඩසටහන, දෙවන කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘති ව්‍යාපෘතිය සහ අමා වැඩසටහන සාකච්ඡාවට ලක්කර ඇත. වර්තමානයේ භාවිතා වන ව්‍යාපෘති සැලසුම් වලට අයත් වන්නේ අපනයන කෘෂිකර්මය බෝග වගා කිරීමේ සහ අවුරුදු සැලැස්ම, සහ 2007 සිට ක්‍රියාත්මක සංශෝධිත සහාය වැඩසටහනයි. දෙපාර්තමේන්තුවේ අතිරිත ව්‍යාපෘති ඵලදායී, සාමාන්‍ය කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘති ඵලදායී සමාන විය. දෙවන කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘති සහ අමා වැඩසටහන් සාමාන්‍ය කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතියේ සහභාගී ඵලදායී මැනවින් ගැලපුණි. වර්තමානයේදී සාමාන්‍ය ව්‍යාපෘති ඵලදායී අධ්‍යයන කෘෂිකර්මය බෝග ව්‍යාපෘති කටයුතු සඳහා භාවිතා කරනු ලැබේ. එහිදී සහභාගීත්වය සහිත, විශ්දම බෙදාගන්නා මෙන්ම අධ්‍යාපනික ආයතනික ස්වරූපය එකම වීම ක්‍රියාත්මක වෙයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ කුඩා තේ වතු අංශය තුළ කෘෂි ව්‍යාප්තිය

කේ.ජී.බී. ඔබේසේකර

කුඩා තේ වතු සංවර්ධන අධිකාරිය, පැලවත්ත, බත්තරමුල්ල, ශ්‍රී ලංකාව

බ්‍රිතාන්‍ය පාලන යුගයේදී වතු බෝගයක් ලෙස හඳුන්වා දෙන ලද තේ වගාව වර්තමානයේ දී කුඩා පරිමාණ ඉඩම් වලට ද පැතිරෙමින් පවතී. විශාල වතු අංශය ඉක්මවා යමින් කුඩා තේ වගා අංශය සීඝ්‍රයෙන් දියුණු වෙමින් ආර්ථිකව වැදගත් අංශයක් බවට පත් වූ අතර ලංකාවට විදේශ විනිමය ගෙනෙන ප්‍රධාන මාර්ගයක් ද වී ඇත. පරිපාලන දිස්ත්‍රික්ක 13 ක කුඩා තේ වතු පැතිර පවතින අතර වැඩි ප්‍රමාණයක් පහත රට කලාපය තුළ ඇත. කුඩා තේ වතු අංශයේ 74% වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් ඉඩම් අක්කර එකකට වඩා අඩු වපසරියෙන් යුතු අතර ඉන් 64.9% ක් තනි අයිතියට පවතී. ආසන්න වශයෙන් 370,000 පමණ කුඩා තේ වතු හිමියන් සිටින අතර ඔවුන් ස්වාධීන ගොවි සංවිධාන ලෙස කටයුතු කරයි. ආර්ථිකයේ දී කුඩා වතු හිමියන්ගේ ව්‍යාප්ති අවශ්‍යතා විවිධ සංවිධාන මඟින් සැපයූ අතර මෙම අංශයේ සංවර්ධන අවශ්‍යතාවක් ලෙස 1977 දී කුඩා තේ වතු සංවර්ධන අධිකාරිය පිහිටුවන ලදී. සංවිධානයේ ව්‍යාප්ති හැකියාවන් ක්‍රමානුකූලව වැඩි කර ගැනීම සඳහා විවිධ ප්‍රභව මඟින් ආධාර සැපයීම සිදු වූවද ගොවීන් හා ව්‍යාප්ති නිලධාරී අනුපාතය 2500:1 තරම් ඉහළ අයෝග්‍ය මට්ටමක පවතී. ව්‍යාප්ති කටයුතු සඳහා වෙළඳ ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය අරමුණු කරගත් ව්‍යාප්ති ප්‍රවේශයක් ලෙස සිදු කරන ලබයි. ව්‍යාප්ති වැඩසටහන් සැලැසුම් කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වගාකරුවන් සම්බන්ධ කර ගනී. මෙහිදී ගොවීන් පුද්ගලිකව හමුවීම සහ කාණ්ඩායම් ලෙස හමුවීම අනෙක් ව්‍යාප්ති ක්‍රම වලට වඩා ප්‍රමුඛව භාවිතා වේ.

කෙසේ වෙතත් සහනාධාර ලබාදීම වැනි කටයුතු නිසා ව්‍යාප්ති කටයුතු වල ප්‍රතිඵල නිසිලෙස නිරාවරණය නොවේ. කුඩා වතු අංශය තුළ අභ්‍යන්තරව හා බාහිරව විවිධ අභියෝගයන් පවතී. කුඩා වතු හිමියන් ප්‍රාථමික නිෂ්පාදන මට්ටමේ සිට ව්‍යවසායක මට්ටමට පත්කිරීම සඳහා ඉහත අභියෝගවලට මුහුණදීමට ගොවීන් මෙහෙයවීමට අමතරව මෙම ක්‍ෂේත්‍රයේ ප්‍රතිපත්තිමය සංශෝධනයන් අනාගතයේදී සකස් විය යුතුය. හුදෙක් තාක්‍ෂණය ලබාදීමට සීමා නොවී මනාව සංවර්ධනය අරමුණු කරගත් ව්‍යාප්ති ක්‍රමවේදයක අවශ්‍යතාව අනාගතය සතුවේ.

කුඩා රබර් වතු අංශයේ අභියෝග සහ අත්දැකීම්

ඒ. දිසානායක

රබර් පර්යේෂණ ආයතනය, රත්මලාන

ජාත්‍යන්තර වෙළඳ පල සඳහා ස්වභාවික රබර් නිෂ්පාදනය රබර් ශාකය (*Hevea brasiliensis*) මඟින් ඉටු කරනු ලබයි. විදේශ විනිමය ඉපයීම සහ රැකියා සැපයීම අතින් රබර් කර්මාන්තය ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ වැදගත් ස්ථානයක් හිමි කරගෙන ඇත. රබර් වගා ව්‍යාපාරිකයන් 57% කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණයේ පුද්ගලික අංශයට හිමිකම් ලබන අතර ඉතිරිය මහා පරිමාණ රාජ්‍ය අංශයේ වතු ලෙස අමාත්‍යාංශය සතුව පවතී. ශ්‍රී ලංකා රබර් පර්යේෂණායතනය රබර් වගාව, පිරිසැකසුම් කටයුතු සඳහා වූ වියදමට පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කටයුතු පිළිබඳව වගකීම් දරන මූලිකව තම ආයතනය වේ. තවද තාක්ෂණය සැපයීමට සියළු පාර්ශව සඳහා පුහුණුව ලබාදීම මෙම ආයතනයේ කාර්යභාරයට අයත් වේ. රබර් පර්යේෂණ ආයතනයේ උපදෙස් සේවා දෙපාර්තමේන්තුව කුඩා පරිමාණ රබර් ඉඩම් හිමියන්ගේ අවශ්‍යතා සැපයීමේ කාර්ය ඉටු කරයි. මෙම වාර්තාව මඟින් ව්‍යාප්ති කටයුතු පිළිබඳව මෙන්ම සුදුසු හා දියුණු තාක්ෂණ ක්‍රමවේදයන් සොයා ගැනීම, එම සෙයා ගැනීම් හඳුන්වා දීම, අවශ්‍ය දැනුම හා තාක්ෂණය යොදා ගැනීම තහවුරු කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වතාවරණය සැකසීම, රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංවිධානය ආදී කරණු සාකච්ඡා කරයි.

මෙම ලිපිය මගින් පසුගිය කාලයේ ලැබූ ප්‍රගතිය, වර්තමාන තත්වය හා රබර් කර්මාන්තයට අදාළ පහත දැක්වෙන අංශ පිළිබඳ අනාත ව්‍යාප්ති සැලසුම් ද පෙන්වා දෙයි යෝග්‍ය තාක්ෂණය සංවර්ධනය, අවශ්‍ය දැනුම හා වැඩිදියුණු කළ තාක්ෂණය ගොවීන්ට ලබාදීම, තාක්ෂණික නිර්දේශ භාවිතය හා විසරණය සඳහා මාර්ග හෙලි කිරීම හා රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති අනුව ක්‍රියාත්මක වෙමින් ව්‍යාප්ති කාර්යයන් සිදුකිරීමට හැකි වාතාවරණයක් ගොඩනැංවීම එම අංශ වේ.

ශ්‍රී ලාංකීය රබර් කර්මාන්තයේ තිරසාර සංවර්ධනය උදෙසා ව්‍යාප්ති සේවාවේ
කාර්යභාරය

එස්.ආර්.එම්. ටියාලදිත්
රබර් සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ, ශ්‍රී ලංකාව

කෘෂි අපනයන ආදායම හා රැකියා උත්පාදනය මගින් රබර් කර්මාන්තය ශ්‍රී ලාංකීය ආර්ථිකය තුළ වැදගත් මෙහෙයක් ඉටු කරයි. කුඩා රබර් වතු හිමියන් මගින් පාලනය වන පෞද්ගලික අංශය හා වැවිලි සමාගම් මගින් ක්‍රියාත්මක වන වැවිලි අංශය ලෙස රබර් කර්මාන්තය දෙවැදෑරුම් වේ. වැවිලි කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශයේ අධීක්ෂණය යටතේ පවතින "රබර් සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව"(RDD), "ශ්‍රී ලංකාවේ රබර් පර්යේෂණ ආයතනය" හා එකතුව ඉහත සඳහන් අංශ ද්විත්වය සඳහාම ව්‍යාප්ති සේවා සපයනු ලබයි.

අධ්‍යාපනික ක්‍රමවේද හා තාක්ෂණය ලබාදීම මගින් නිශ්පාදන කාර්යක්ෂමතාව, ගුණාත්මය හා වගාකරුවන්ගේ ආදායම් මට්ටම ඉහළ නැංවීම, ශ්‍රී ලාංකීය රබර් ව්‍යාප්ති සේවාවේ ප්‍රධාන අරමුණ වේ. ශ්‍රී ලාංකීය රබර් ක්ෂේත්‍රයේ ව්‍යාප්ති සේවාව ඒකීය නිෂ්පාදන බෝගයක් අරමුණු කරගත්(Comodity Specific) වූවක් වන අතර, රබර් නිෂ්පාදනය හා සැකසීම සඳහාම නිර්මාණය වී ඇත. රබර් නැවත වගා කිරීම, නව වගා සහනාධාර, කෘෂි යෙදවුම් සැපයීම, තාක්ෂණය ලබාදීම, ව්‍යාප්ති, පුහුණු හා සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්, ප්‍රචාරණය, සැකසීම හා අලෙවි කටයුතු කිරීම දැනට රබර් සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් භාවිතා කරන උපාය මාර්ග වේ. මෙම උපායන් ක්‍රියාවේ යෙදවීම සඳහා විවිධාකාර ක්‍රම සහ විධි, ව්‍යාප්ති නිලධාරීන්(රබර් සංවර්ධන නිලධාරීන්) විසින් භාවිත කරනු ලබයි. ඒක පුද්ගල සම්මුඛ ක්‍රම, කණ්ඩායම් ක්‍රියා හා සාකච්ඡා, පූර්ව-කන්න වැඩමුළු, විධිමත් පුහුණු වැඩමුළු, ක්ෂේත්‍ර වාර්තා, ආදර්ශණ ප්‍රදර්ශණ, සහභාගීත්ව දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් හා මාධ්‍ය ප්‍රයත්නයන් ඒවා අතර වේ.

රබර් සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ ව්‍යාප්ති සේවා ජාලයට මධ්‍යම ආයතනය වන මූල්‍යවාතය, පරිධිය ඒකක ලෙස ක්‍රියාත්මකවන කලාප කාර්යාල හා බිම් මට්ටමින් ක්‍රියාත්මක වන ව්‍යාප්ති නිලධාරීන් අයත් වේ. ඊට අමතරව ශ්‍රී ලංකාවේ රබර් පර්යේෂණ ආයතනය වැනි කර්මාන්තයට සම්බන්ධ වෙනත් ආයතන මෙම ජාලයට අයත් වේ.

පී.ඒ.එච්.එන් අජපුහාමි

ශ්‍රී ලංකා පොල් පර්යේෂණ ආයතනය ලුණුවිල

ආහාරමය වැදගත්කම හා විවිධ කර්මාන්ත වල අමුද්‍රව්‍ය සපයාදීමේ හැකියාව නිසා ශ්‍රී ලාංකිකයන්ට පොල් වල ඇති වටිනාකම අප්‍රමාණය. ශ්‍රී ලංකාවේ වැවිලි බෝගහක් ලෙස පොල් වගාව ආරම්භ වූයේ 19 වන ශතවර්ෂයේ මැද භාගයේදීය. වර්ෂ 1929 දී පොල් කෙළවරේ සංවර්ධනය වගකීම කොටගත් පොල් පර්යේෂණ ආයතනය ස්ථාපනය කරන ලදී. විවිධ මට්ටමේ පර්යේෂණ මගින් තාක්ෂණයන් සංවර්ධනය කිරීම හා ව්‍යාප්ති සේවා සිදු කිරීම මෙම ආයතනයේ ප්‍රධාන කටයුතු විය.

පොල් වගා ක්‍ෂේත්‍රය පුනරුත්ථාපනය කිරීම සඳහා රජය හඳුන්වාදුන් සහනාධාර වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා, 1971 දී පොල් වගා මණ්ඩලය ආරම්භ කිරීමත් සමගම පර්යේෂණ හා ව්‍යාපෘති සේවා යන අංශ දෙක ආයතන දෙකක් මගින් වෙන් වෙන්ව සිදු කිරීම ආරම්භ විය. තිරසාර තාක්ෂණයන් සංවර්ධනය කිරීමේදී හා ඒවා සම්ප්‍රේෂණ කිරීමේදී ක්‍රියාත්මක විය යුතු අනුපිලිවෙල ක්‍රියාදාමයේ පර්යේෂණ හා ව්‍යාප්ති අතුරුමුහුණත මෙම දෙපාර්තමේන්තුව හොඳින් වටහාගත යුතුය. මෙම ආයතනයන් අතර කටයුතු සඳහා සම්බන්ධීකරණය හා සහයෝගීත්වය අනුචිත නිසා මූලික කාර්යයගාරයක් වන ක්‍ෂේත්‍රයේ තිරසාර තාක්ෂණයන් උත්පාදනය, සංවර්ධනය හා බෙදාහැරීම අපහසු වී ඇත. පොල් වගා කිරීම හා නිෂ්පාදන සැකසුම් පිළිබඳව තාක්ෂණයන් සහ තොරතුරු ව්‍යාප්ති සේවකයන්ට හා අනෙකුත් පාර්ශවයන්ට ලබාදීම හා තාක්ෂණික අවශ්‍යතා හා නිෂ්පාදන ගැටළු පිළිබඳව තොරතුරු ලබා ගැනීම සඳහා ද්විමාථගීත සන්නිවේදන මාධ්‍යයක් සැපයීම පොල් පර්යේෂණ ආයතනයේ වගකීම් වේ. මීට අමතරව සන්නිවේදනය කරන ලද තාක්ෂණයන්ගේ අදාලත්වය, එලදායීත්වය, බලපෑම හා ලබාගැනීමේ හැකියාව විශ්ලේෂණය කිරීමද පොල් පර්යේෂණ ආයතනයේ වගකීම් වේ. ආයතනයන් හා උප අංශයන් අතර ක්‍රියාකාරී සම්බන්ධතා සවිමත් කිරීම, අංශයේ සම්පූර්ණ ප්‍රවර්ධනයට අත්‍යවශ්‍යය වේ.

මල් වගා ව්‍යාප්තිය: අතීත, වර්තමාන හා අනාගත නැඹුරුව

එස්.ඒ. ක්‍රිෂ්නරාජ්, ඩී.එම්.යු.බී. ධනසේකර සහ ඩී.එස්.ඒ. විජේසුන්දර
ජාතික උද්භිද උද්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව- පේරාදෙණිය

දශක ගණනක සිට උද්භිද උද්‍යාන මඟින් මල්වගා කරන්නන්ගේ අවශ්‍යතා සඳහා දායකත්වය සැපයූ අතර වර්තමානයේදී එහි දියුණුව සඳහා දායක වෙයි. ජාතික උද්භිද උද්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව, මල් වගාව ව්‍යාප්තිය හා දියුණුව සඳහා උද්‍යානයන්හි ඇති තවත් උපයෝගී කරගනිමින් මල්වගා තොරතුරු හා උපදෙස් ලබාදීම මෙන්ම අධ්‍යාපනය සහ පුහුණු වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කරයි.

20 වන සියවසේ මල් වගාව ධනවතුන්ගේ ජනප්‍රිය විනෝදාංශයක් වූ අතර එය දැන් විවිධ මට්ටමේ පාර්ශවකරුවන් සඳහා ආදයම් මාර්ගයක් වීම මෙන්ම සෑම වයස් කාණ්ඩයකටම ස්වයං රැකියා අවස්ථාවන් ලබාදී ඇත. වර්තමානයේ මල්වගාවෙහි නිරිත වූවන් මෙන්ම අනාගතයේදී ඒ සඳහා එකතුවන්නන්ගේ සංඛ්‍යාවන් නිරන්තර වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කරන අතර ඔවුන්ට අවශ්‍ය තොරතුරු සැපයීමේ අවශ්‍යතාවය තවදුරටත් ඉස්මතුව පවතී. වර්තමානයේ මෙම භාරදුර කාර්යභාරය මෙහෙයවීම ජාතික උද්භිද උද්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුවේ මල්වගා පර්යේෂණ හා සංවර්ධන අංශය මඟින් ක්‍රියාකරනු ලබයි. ඉදිරි වසර 5 තුළ මල් වගා කර්මාන්තයෙහි දේශීය හා විදේශීයව සීඝ්‍ර වර්ධනයක් බලාපොරොත්තු විය හැක. එම නිසා මෙම අංශයේ ව්‍යාප්තියට ප්‍රවර්ධනය හා සමාන්තරව මල්වගා ව්‍යාප්ති සේවා අංශයේ ක්‍රියාකාරකම් පවත්වා ගත යුතුව ඇත.

මල් වගා අංශයෙහි වර්තමාන තත්ත්වය සහ අනාගත ප්‍රවර්ධන ක්‍රියාවලීන් සඳහා මල්වගා ව්‍යාප්ති කටයුතු කෙසේ සකස්විය යුතුද යන්න මෙමඟින් සාකච්ඡාවන්ට භාජනය කෙරේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ සිහි කර්මාන්තයේ කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවාව

එම්. එස්. පෙරේරා

උක් පර්යේෂණ ආයතනය, උඩවලව

සිහි කර්මාන්තය විදේශ විනිමය ඉතිරි කරගැනීමේ, රැකියා උත්පාදනය හා උෞත සංවර්ධන ප්‍රදේශ දියුණු කිරීම වැනි වැදගත් කාර්යයන් සඳහා දායකත්වයක් සැපයිය හැකි. තව දුරටත් සංවර්ධන කිරීමේ විභවයක් පවතින, ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ වැදගත් අංශයකි. 1957 දී රාජ්‍ය සංස්ථා පනතේ අංක 37 මගින් ශ්‍රී ලංකා සිහි සංස්ථාව ස්ථාපිත කිරීමත් සමග සිහි කෙපත්‍රයේ කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවාව ආරම්භ කෙරිණි. පසුව ශ්‍රී ලංකා සිහි සංස්ථාව මගින් වෙළඳ ගාණිඛ නිෂ්පාදනය පදනම් කරගත් කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවාව හා සමාන වූ ව්‍යාප්ති ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කරමින් මනාව සංවිධානය වූ කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවාවක් ලෙසට වැඩි දියුණු කරන ලදී. මූලික හිඟරාහ හා කත්තලේ සිහි ව්‍යාප්ති වල හා පසුව සෙවනගල සහ පැලවත්ත කර්මාන්තශාලා වලද ක්‍රියාත්මක වූ සිහි නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේදී ශ්‍රී ලංකා සිහි සංස්ථා කළමනාකරණය යටතේ උක් ගොවීන් 12,000 කට පමණ ව්‍යාප්ති සේවාවක් සැලසිණි. අදාළ පර්යේෂණ අවශ්‍යතාවයන් උක් පර්යේෂණ ආයතන මගින් ඉටු කෙරුණු අතර ව්‍යාප්ති ක්‍රියාකාරකම් සහ අමුද්‍රව්‍ය සැපයුම් පවත්වාගෙන යනු ලැබුවේ සිහි සංස්ථා කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවා නිලධාරීන් විසිනි. 1990 දී සිහි කර්මාන්තය පෞද්ගලීකරණය කිරීමෙන් පසු ක්‍රම ක්‍රමයෙන් කෘෂි ව්‍යාප්ති කාර්ය මණ්ඩලය ගොවීන්ගේ ඵලදායිතාවය අධ්‍යයනය කිරීම, අමුද්‍රව්‍ය සැපයුම් කළමනාකරණය හා උක් මිලදී ගැනීම ආදී ක්‍රියාවන් සඳහා පමණක් යොමුවිය. සිහි කර්මාන්තය තුළ ඇතිවූ පවු ව්‍යාප්ති දර්ශණය නිසා ගොවි සමාජය හා කෘෂි ව්‍යාප්ති නිලධාරීන් අතර සම්බන්ධය දුබල විය. වත්මනෙහි සිහි කර්මාන්තය මෙන්ම උක් ගොවීන් අඩු ලාභ ලබන තත්වයක් තුළ ක්‍රියාත්මක වේ. උක් ගොවීන් ආර්ථික, තාක්ෂණික සහ සමාජමය කරුණු නිසා උක් වගාවෙන් ඇත් වී යන තත්වයක් වර්ධනය වී ඇති අතර වෙළඳ ගාණිඛ නිෂ්පාදනය පෙරදැරිකරගත් ව්‍යාප්ති සේවාවක් හඳුන්වා දීමද ගැටළු සහගත තත්වයකට පත්ව ඇත. එනිසා, උක් වගා ගොවීන්ට සහ කර්මාන්තයට බලපාන ආර්ථික හා තාක්ෂණික ගැටලු වලට විසඳුම් සොයා ගැනීමේ අවශ්‍යතාවක්ද පවතී. පෞද්ගලික අංශ හා රාජ්‍ය අංශ මැදිහත්වූ ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයක් මගින් ගොවීන්ගේ ව්‍යවසායකත්ව කුසලතා සවිබල ගැන්වීමේ ව්‍යාප්ති වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කිරීම උක් ගොවියාට වඩාත් වැදගත් වේ.

පළාත් සභා බල ප්‍රදේශ වල සිදුවන ව්‍යාප්ති කටයුතු වල වර්තමාන තත්වය

එම්.බී. දිසානායක

පළාත් කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ (සබරගමුව), ලබුගම, රත්නපුර

ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඇති ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ 325 න් 296 කම කෘෂි ව්‍යාප්ති කටයුතු ඉටු කරනුයේ ශ්‍රී ලංකාව තුළ පිහිටුවා ඇති පළාත් සභා 9 ට අයත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තු සහභාගිත්වයෙනි. කෘෂිකර්ම ව්‍යාප්ති කටයුතු ඉටු කිරීමේදී පළාත් සභා අරමුදල් මෙන්ම කෘෂිකර්ම සංවර්ධන හා ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශය වෙතත් රාජ්‍ය ආයතන වල අරමුදල් ද යොදා ගනු ලැබේ. පළාත් සභා කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවා පූර්ණ ගොවිපල පද්ධති මත පදනම්ව ගොවි පවුල් වල සියළුම සාමාජිකයන්ට ආමන්ත්‍රණය කරන වැඩ සටහන් ලෙස බොහෝ දුරට ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබේ. කෘෂි ව්‍යාප්ති කටයුතු වලට අමතරව කෘෂිකර්ම සංවර්ධනයට අයත් වෙතත් බොහෝ කටයුතු එනම් අදාළ පළාත් සභා වල විශේෂ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන කටයුතු විපයන්ට අදාළ කටයුතු ඉටු කිරීමට පළාත් තුළ සේවය කරන ව්‍යාප්ති නිලධාරීන්ට සිදුවේ.

පළාත් තුළ කෘෂි ව්‍යාප්ති කටයුතු ඉටු කිරීමේදී ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකර්ම සේවයේ නිලධාරීන්ගේ පුරප්පාඩු පැවතීම හා ජාතික මට්ටමේ ඇති සම්බන්ධීකරණ ගැටළු නිසා බලාපොරොත්තු වන මට්ටමේ ක්‍රියාකාරීත්වයෙන් යුතු වූ ව්‍යාප්ති සේවාවන් නොපවතියි. වඩාත් කාර්යක්ෂම ව්‍යාප්ති සේවාවන් ඇති කිරීම සඳහා සියළුම මට්ටමේ ව්‍යාප්ති කාර්යාල නවීකරණය කිරීම, වර්තමාන ව්‍යාප්ති කාර්ය මණ්ඩල වල අඩු පාඩුවක් වන අඛණ්ඩ පුහුණුව හා හැකියාවන් දියුණු කිරීම සහ ව්‍යාප්ති කාර්යයන්ට අදාළ වන යටිතල පහසුකම් දියුණු කිරීම ඇතුළු ව්‍යාප්ති කටයුතු විධිමත් කිරීම යෝජනා කෙරේ.

කෘෂිකාර්මික තාක්ෂණය හුවමාරු කිරීමේ ලා කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රකාශණ වල කාර්යක්ෂමතාවය

පී. සිවරාජ¹ සහ එම්. එම්. වීරකෝන් බණ්ඩා²

¹කෘෂි ආර්ථික විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, නැගෙනහිර විශ්ව විද්‍යාලය

²කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, ජේරාදෙණිය

මෙම අධ්‍යයනය මගින් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව නිකුත් කරන ලද කෘෂිකාර්මික ප්‍රකාශන වල ප්‍රතිඵලදායීත්වය පරීක්ෂා කරන ලදී. ව්‍යුහගත ප්‍රශ්නාවලියකින්, තෝරාගත් කෘෂි වෙළඳ මධ්‍යස්ථාන තුනක් උපයෝගීත්වයෙන් ප්‍රකාශණ කියවීමේ නිරත ගොවියන් 90ක් සමීක්ෂණයට භාජනය කරන ලදී. මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණ වූයේ ප්‍රකාශණවල ප්‍රතිඵලදායීත්වය, ප්‍රයෝජනවත්භාවය, පැහැදිලිබව, තාක්ෂණික තොරතුරු අත්තර්ගතය සහ එම ප්‍රකාශන ලබාගැනීමේ පහසු පරික්ෂා කිරීමයි.

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව මගින් පොත් පිංව, පත්‍රිකා, පෝස්ටර් සහ ප්‍රවෘත්ති පත්‍රිකා වැනි කෘෂිකාර්මික ප්‍රකාශන සිංහල, දෙමළ හා ඉංග්‍රීසි යන භාෂා වලින් නිකුත් කර ඇත. කෘෂිකර්මය පිළිබඳ තොරතුරු ලබා ගැනීම හා දැනුම වර්ධනය කිරීම සඳහා වූ 'ඵලවඵ වගාව' පිළිබඳ ප්‍රකාශන හා 'ගොවිකම් සභාව' ගොවීන් 74.4% පමණ පරිශීලනය කරති. මෙම ප්‍රකාශන වල සඳහන් තොරතුරු ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් අස්වැන්න හා ආදායම වැඩි කර ගැනීමට, දැනුම දියුණු කරගැනීමට හැකි වූ බව ගොවීහු ප්‍රකාශ කළහ.

මෙම ප්‍රකාශණ කියවන බහුතරයක් (42%) අර්ධකාලීන ගොවීන්ය. ප්‍රකාශන කියවන්නන්ගෙන් 67%ක් ගුවන් විදුලි හා රූපවාහිනී වැඩසටහන් වලින්ද තොරතුරු ලබා ගෙන ඇත. අධ්‍යයනයේ එක් නිර්දේශයක් වන්නේ ගොවීන්ගේ අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා මෙම ප්‍රකාශන තවදුරටත් වැඩිදියුණු කළ යුතු බවය. වෙළඳ මධ්‍යස්ථාන මගින් මෙම ප්‍රකාශන ලබා ගැනීම පහසු වුවද, නියමිත කාලවලට ඒවා එම මධ්‍යස්ථාන වලින් ලබාගැනීමේ ක්‍රියාවලිය උප්වලය. කෘෂිකාර්මික ප්‍රකාශන වල ඵලදායී බව වැඩිකිරීම සඳහා, නිෂ්පාදන ඉහලතැංවීමේ ක්‍රම හා වගා සැලසුම්, සියළුම වගා හෝග නිදර්ශන සහ රූප සටහන් සහිතව ඉදිරිපත් කළ යුතු අතර එම හෝග පුළුල්ව වගා කරන ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ වලට මෙම ප්‍රකාශන නිසිපරිදි බෙදාහැරිය යුතුය.

කියවන්නන්ගෙන් 93.3% කටම මෙම ප්‍රකාශනවල වෙළඳ මිල සාධාරණ හා දරා ගත හැකි විය. කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රකාශන කියවන්නන්ට ප්‍රයෝජනවත් වූ අතර, ඒවායේ භාවිතා වූ වචන තේරුම් ගැනීමට පහසු විය. මෙම ප්‍රකාශන බෙදාහැරීමේ ක්‍රියාවලිය වෙනස් කළ යුතුව ඇත. කෘෂිකර්ම ප්‍රකාශන ග්‍රාමීය මට්ටමේ ඇති කෘෂිකාර්මික සේවා මධ්‍යස්ථාන හරහා විකිණිය හැක.

සන්නිවේදන දුර්වලතා සහ කෘෂිකාර්මික තොරතුරු සහ මාධ්‍යයන්හි විශ්වාසවන්ත බව

ඒ. එම්. ඒ. පී. පී. ගුණවර්ධන¹, ඔ. එම්. එන්. එස්. කුමාර², ජේ. කේ. ජේ. පී. ජයවර්ධන¹,

ආර්. ඒ. එච්. එන්. අජසුනාමි¹

¹පොල් පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථානය, ලුණුවිල

²වයඹ විශ්ව විද්‍යාලය, මාකදුර

දැනට ජනතාවට පිවිසීමේ මාර්ගයක් සපයා දීමෙන්, ජනතාවගේ පෝෂණ අවශ්‍යතා සපුරාගෙන, දළ ජාතික නිෂ්පාදනයට දායක වෙමින්, විදේශ විනිමය උපයීම මගින් පොල් වගා ක්ෂේත්‍රය, ශ්‍රී ලංකාවට මහඟු කාර්යයක් ඉටු කරයි. වගා කටයුතු දියුණුව එලදායීව ඉහළ නැංවීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා පොල් පර්යේෂණ ආයතනය අවශ්‍ය පමණින් තාක්ෂණික දායක උත්පාදනය කර ඇතත්, ඒ සඳහා වගා කරුවන්ගෙන් ලැබෙන දායකත්වය බලාපොරොත්තු වන මට්ටමට වඩා අඩුය. පොල් පර්යේෂණ ආයතනය හා වගා කරුවන් අතර පවතින මෙම පරතරය අඩු කිරීම සන්නිවේදනය සතු කාර්යයකි. තොරතුරු වල විශ්වාසවන්ත බව හා සන්නිවේදන ක්‍රියාදාමයේ දුර්වලතා පොල් වගා කරුවන් හා පොල් පර්යේෂණ ආයතනය අතර පවතින සන්නිවේදනය කෙරෙහි සාකච්ඡාවක් බලපායි. මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණ වූයේ කෘෂිකාර්මික තොරතුරු මූලාශ්‍ර වල විශ්වාසවන්තභාවය සෙවීම හා කෘෂිකාර්මික තොරතුරු සෙවීම තුළ වගා කරුවන්ට පවතින බාධාවන් අධ්‍යයනය කිරීමයි. අධ්‍යයනය සිදු කළේ කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයෙන් තෝරාගනු ලැබූ පොල් සංවර්ධන නිලධාරීන් බල ප්‍රදේශ දෙකකය. අවශ්‍යතානුකූලව, අහඹු ලෙස තේරූ ගොවීන් 60 දෙනෙකු මෙම අධ්‍යයනය සඳහා දත්ත ලබාගැනීමට යොදා ගැනින. විශේෂයෙන් සැකසුණු ප්‍රශ්නාවලියක් ආධාරයෙන් තොරතුරු රැස් කරන ලදී.

අසල් වැසියන් සහ ප්‍රගතිශීලී වගා කරුවන් ඉතා විශ්වාසදායී පෞද්ගලික තොරතුරු මූලාශ්‍ර ලෙසද, කෘ.ප.නි.ස නිලධාරීන් සහ පොල් වගා නිලධාරීන් ඉතා විශ්වාසදායී කෘෂිකාර්මික තොරතුරු මූලාශ්‍ර ලෙසද සාමාන්‍ය පිළිගැනීමයි. ගොවිජන සේවා සමිති සහ රූපවාහිනී වැඩසටහන් වඩාත්ම එලදායී තොරතුරු රැස්කිරීමේ මූලාශ්‍ර ලෙස සමීක්ෂණයට භාජනය වූවන් පවසන ලදී. සුදුසු කෘෂිකාර්මික සඟරා, පත්‍රිකා, සහ පුවත්පත් ලිපිවල හිඟය ගොවීන්ට අවශ්‍ය විස්තර සොයාගැනීම සඳහා ඇති උග්‍ර බාධාවන් ලෙස සැලකිය හැක. තවද අසල්වැසි වගාකරුවන් තුළ දැනුමෙහි දුර්වලතා, දුර්වල සන්නිවේදන පහසුකම්, සහ ආදර්ශන වගා දුටින් පිහිටා තිබීමද වඩාත් උග්‍ර බාධාවන් ලෙස සැලකේ. දියුණු වගා ක්‍රම සම්බන්ධයෙන් කෘ.ප.නි.ස නිලධාරීන්ට පුහුණුවක් ලබා දීම සහ ඔවුන් මාර්ගයෙන් පොල් වගා කරුවන්ට තොරතුරු සැපයීමට යෝජනා කර ඇත.

වාරිමාර්ග කළමනාකරණයෙහි ගොවි සංවිධාන සවිබල ගැන්වීම : කෘෂි
ව්‍යාපෘති අභියෝග

එස්. තීරුවෙල්වම්¹ සහ බී.ඒ.පී. කුමාරි²

¹කෘෂි ආර්ථික විද්‍යා හා ව්‍යාපාර කළමනාකරණ දෙපාර්තමේන්තුව,
ජේරාදෙණිය විශ්ව විද්‍යාලය

²කෘෂිකර්ම පශ්චාත් උපාධි ආයතනය, ජේරාදෙණිය විශ්ව විද්‍යාලය

පසුගිය දශක දෙක තුළදී උතුරු මැද හා ඛස්නාහිර පළාත් තුළ වාරිමාර්ග පුනරුත්ථාපන ව්‍යාපෘති වලදී ගොවි සංවිධාන සවිබල ගැන්වීම පිළිබඳ අවධානය කරන ලදී. ජාතික මට්ටමේ හා ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ සංවිධාන රැසක් වාරිමාර්ග කෘෂිකර්මය කෙරෙහි ගොවීන්ගේ දැනුම සහ කුසලතා දියුණු කිරීම සඳහා විවිධාකාර පුහුණු වැඩසටහන් සැපයීමේ නිරතව සිටී. කෙසේ වෙතත්, පසුගිය කාලයේදී එම ආයතනය මගින් සපයනු ලබන කෘෂි ව්‍යාපෘති සේවාවන් ප්‍රමාණවත් නොවන බවට පෙන්නුම් කෙරිණි. මෙවන් තත්වයන් තුළ තීරසාර වාරිමාර්ග කළමනාකරණයක් සඳහා ගොවි සංවිධාන සවිබල ගැන්වීම කෙරෙහි වූ මෙම පර්යේෂණය වාර්තාව මගින් ප්‍රතිපත්ති අරමුණු හා ව්‍යාපෘති යතාර්ථයන් අතර පරතරයක් නැතැයි යන උපකල්පනය පරීක්ෂාවට භාජනය කරනු ලබයි. 2008 අනුරාධපුර හා කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කවල විශාල, මධ්‍ය හා සුළු පරිමාන වාරිමාර්ග පද්ධති වලින් තෝරාගත් ගොවි සංවිධාන 48 කින් සැදි ස්ථරීය අහඹු සාම්පලයකින් ප්‍රාථමික දත්ත එකතු කරගන්නා ලදී. වැදගත් පාරමිතියන් ඇසුරින් ගොවිසංවිධානවල ක්‍රියාශීලත්ව දර්ශකය (Group Dynamics Index) නිර්මාණ කර එය ගොවි සංවිධානවල සමස්ථ කාර්යක්ෂමතාව ගණනය කිරීම සඳහා යොදා ගන්නා ලදී.

මෙම අත්දැකීම නැවත විමර්ශනය කිරීමේ දී පෙනී යන්නේ, වාරිමාර්ග යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය, වාරිමාර්ග තාක්ෂණික අතින් වැඩි දියුණුවක් ඇතත්, ගොවි සංවිධාන සම්බන්ධව සිදුව ඇත්තේ සුළු දියුණුවක් බවයි. ගොවි සංවිධාන වල 38%ක් පමණ වූ අඩු සහභාගිත්ව දිස්ත්‍රික්ක දෙකෙහිම ගොවි සංවිධානවල වගකීම හා පාරදෘශ්‍ය බවෙහි දුර්වලතා පෙන්නීමට හේතු වී ඇති

බව පෙන්නුම් කරයි. සුළු වාරිමාර්ග පද්ධතිවල ගොවි සංවිධානවල කාණ්ඩයම් ක්‍රියාශීලීත්ව දර්ශකය (29%) ක් ද වඩා විශාල හා මධ්‍ය පරිමාණයේ වාරිමාර්ග පද්ධතිවල ගොවි සංවිධානවල කාණ්ඩයම් ක්‍රියාශීලීත්ව දර්ශකය (51%) ක වැඩි අගයක් ගෙන තිබුණි. ආර්ථිකමය වශයෙන් සමානත්වයක් ඇති වූ සාමාජිකයන්ගෙන් සමන්විත, මධ්‍යම පරිමාණයේ (සාමාජිකයන් 30-60) ගොවි සංවිධානවල වඩා හොඳ වාරිමාර්ග කළමනාකරණයක් තිබිණි. ආදයම් තත්වයෙහි සමතාවය, මෙහෙයුම හා කළමනාකරණයෙහි සාර්ථකත්වය විදහා දක්වන සමස්ථ කාණ්ඩයම් ක්‍රියාශීලීත්ව දර්ශකය, සහභාගීත්වය සීඝ්‍රතාවය සහ ජල ඵලදායීතාවය කෙරෙහි සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කර නොතිබීම, මෙම අධ්‍යයනය මඟින්, අධ්‍යයන ප්‍රදේශ වල වූ ගොවි සංවිධාන සමාජීකරණ ක්‍රියාවලිය එම සංවිධාන ක්‍රියාත්මක කරවන ආයතන මඟින් නිසි පරිදි පවත්වා ගෙන නොයන බව නිරීක්ෂණය විය. එය ඔවුන්ගේ ව්‍යාපෘති අරමුණු ළඟා කර ගැනීම සඳහා විශාල ගැටලුවක් වී ඇත. එබැවින් ගොවි අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම සඳහා විශාල ගැටළුවක් වී ඇත. එබැවින් ගොවි අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම වෙනුවෙන් මානව සම්පත්, මානව ප්‍රාග්ධනයට හරවා ගැනීමේ අභියෝගයට මුහුණ දීම සඳහා වඩාත් හොඳ කෘෂි ව්‍යාප්ති ප්‍රවේශයන් සංවර්ධනය කර ගත යුතු වේ.

අනුරාධපුර අන්තර් පළාත් ව්‍යාප්ති කලාපයේ කෘෂිකර්ම උපදේශකවරුන්ගේ
වෘත්තීමය තෘප්තිමත්භාවය පිළිබඳ විශ්ලේෂණයක්

එච්.එම්. රණතුංග බණ්ඩාර¹ සහ ඩබ්.ඒ.ඩී.පී. චන්ද්‍රසේන²

¹ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකර්ම විද්‍යාලය, පැල්වෙහෙර, කෘෂිකර්ම
දෙපාර්තමේන්තුව

²කෘෂි ව්‍යාප්ති දෙපාර්තමේන්තුව, ජේරාදෙණිය විශ්ව විද්‍යාලය

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ කෘෂිකර්ම උපදේශකවරුන් ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂි කර්මාන්තයේ ක්‍ෂේත්‍ර මට්ටමේ ව්‍යාප්ති කාරකයින් ලෙස කටයුතු කරයි. ඔවුන්ගේ කාර්යභාරය රටේ කෘෂි ව්‍යාප්ති පද්ධතියෙහි ඵලදායීතාවයට සැලකිය යුතු බලපෑමක් සිදුකරයි. වෘත්තීමය තෘප්තිමත්භාවය මෙම නිලධාරීන්ගෙන් කාර්ය සඵලතාවයට නිරතුරුව බලපාන බැවින්, ඒ සඳහා බලපාන සාධක නිර්ණය කිරීම සඳහා අනුරාධපුර අන්තර් පළාත් ව්‍යාප්ති කලාපයේ කෘෂි උපදේශකවරුන් 40 ක් යොදාගෙන මෙම අධ්‍යයනය සිදුකරන ලදී.

වෘත්තීමය තෘප්තිමත්භාවය මනින ලද්දේ ආකල්පමය වශයෙන් ඔවුන් රාජකාරියේ ස්වභාවය පිළිබඳ සිතන ආකාරය, ඉලක්ක ලඟාකර ගැනීම, වෘත්තීමය උසස්වීම් හා වර්ධනය සඳහා ඇති ඉඩ ප්‍රස්ථාව, අනෙකුත් සමවෘත්තීකයන්ගේ ගුණාත්මකභාවය, ඉහළ නිලධාරීන් සමඟ ඇති සබඳතාව, වෘත්තීමය පරිසරය සහ වැටුප යන සාධක පදනම් කරගෙනය.

මෙම අධ්‍යයනය මගින් සමස්ථයක් ලෙස කෘෂි උපදේශකවරුන්ගේ වෘත්තීමය තෘප්තිමත්භාවය මධ්‍යස්ථ බව අනාවරණය විය. රාජකාරි ස්වභාවය, වර්ධනය වීමට ඇති අවස්ථාව සහ රාජකාරි පරිසරය යන සාධක සැලකිය යුතු ලෙස ධනාත්මකව වෘත්තීමය තෘප්තිමත්භාවයට බලපායි. ඉලක්ක ලඟාකර ගැනීම, උසස්වීම් ලබාගැනීමට ඇති අවස්ථාව, සහාද වෘත්තීකයින්ගේ ගුණාත්මකභාවය අධීක්ෂණ නිලධාරීන් සමඟ ඇති සම්බන්ධතාව හා වැටුප් යන සාධක වෘත්තීමය තෘප්තිමත්භාවයට බලපෑමක් නොපෙන්වීය.

ස්ත්‍රී පුරුෂභාවය හා ප්‍රවාහන මාධ්‍යය යන සාධක රාජකාරී ස්වර්ණත්වය සහ රාජකාරී පරිසරය පිළිබඳ තෘප්තිමත් භාවයට, ස්ත්‍රී භාවය හා ප්‍රවාහන යන මාධ්‍යය යන සාධක ධනාත්මකව බලපාන බව පැහැදිලි විය. ඉහත සඳහන් කල පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීමත්, පුහුණු අවශ්‍යතා සම්පාදනයත් ඔවුන්ගේ රැකියා සඵලතාවය වැඩි කිරීම සඳහා ඉවහල් වනු ඇත.

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ කෘෂිකර්ම ව්‍යාප්තිය උදෙසා වූ ICT (තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය) මූල පිරීම

රොහාන් විජේකොන් සහ එම්.එන්.එච්. ඊස්වාන්
ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය මධ්‍යස්ථානය, කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව

කෘෂිකර්ම ව්‍යාප්ති, පර්යේෂණ, අලෙවිකරණ ජාලය හා ගොවීන් අතර ඇති දුර්වල සම්බන්ධතාවය කෘෂිකර්ම සංවර්ධන පර්යේෂණ හා ව්‍යාප්ති සේවා වල එළඹියාවය සීමා කරයි.

තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ (ICT) මූල පිරීමක් ලෙස, පරිගණක අන්තර්ජාල අවකාශ උපයෝගීත්ව (සයිබර්) කෘෂිකර්ම ව්‍යාප්ති යාන්ත්‍රණයක් 2004 වසරේ දී ක්‍රියාත්මක කර ඇත. මෙය ග්‍රාමීය ගොවිජනතාවගේ තොරතුරු සඳහා පිපාසය සංසිදුවාලීම උදෙසා ඔවුන්ට ගැලපෙන තොරතුරු බෙද හැරීමේ සුදුසු යාන්ත්‍රණයක් ලෙසට දැක්විය හැකිය. කෘෂි පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති කවුන්සලය (CARP), ධාන්‍යාගාර වැඩසටහන (GAP) සහ ජාත්‍යන්තර සහල් පර්යේෂණ ආයතනයේ (IRRI) මූල්‍ය අනුග්‍රාහකත්වය යටතේ 2004-2006 කාල වකවානුව තුළදී, මෙම ව්‍යාප්තිය මඟින් සයිබර් ව්‍යාප්ති ඒකක (CEU) 45 ක් ගොවිජන කෙන්ද්‍ර කාර්යාල 45 ක් තුළ ස්ථාපනය කළහ. අඩු වියදම් ශ්‍රව්‍ය දෘෂ්‍ය ආධාරක ගොඩනැගීමට අන්තර් ක්‍රියාකාරී බහු මාධ්‍ය සංයුක්ත තැටි (IMM CD ROMS) භාවිතා කිරීම, අන්තර්ජාලය ආශ්‍රිත තොරතුරු බෙද හැරීමේ යාන්ත්‍රණය සඳහා නව මානයක් හඳුන්වා දීම හා දේශීය ව්‍යාප්ති හා පුහුණු වැඩසටහන් සඳහා ඩිජිටල් උපදේශන මාධ්‍ය සකස් කිරීම යන උපාය මාර්ග භාවිතා කරමින් පසුගිය වසර දෙක තුළදී අඛණ්ඩ නිරීක්ෂණ හා අධීක්ෂණ ක්‍රියාවලියක් ඩිජිටල් ව්‍යාප්ති යාන්ත්‍රණය සඳහා සිදුකර ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ සීඝ්‍ර පරිගණක විද්‍යුත් මාධ්‍යය භාවිතය (e- government situation) දියුණුව සැලකිල්ලට ගැනීමෙන් අනතුරුව, කෘෂි දැනුම හා තොරතුරු පද්ධතිය උත්පාදනය කිරීම හා එකට භාවිතා කිරීම මඟින් ජාතික කෘෂි පර්යේෂණ හා ව්‍යාප්ති පද්ධතිය වැඩි දියුණු කිරීම උදෙසා CDMA, විදුලි සන්නිවේදන

පහසුකම් හා අන්තර්ජාල සබඳතා 2007 වසරේ දී CEU සඳහා ලබා දෙන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ විදුලි සන්නිවේදන ක්ෂේත්‍රයේ දියුණුවත් සමගම, ගොවීන්ගේ කෂණික අවශ්‍යතාවයන් සඳහා සහයෝගය දැක්වීම, දුරකතන පාදක කරගත් ගාස්තු රහිත '1920' කෘෂි උපදේශන සේවාව, කෘෂි තාක්ෂණික විශේෂඥයින් ආධාර කරගනිමින් ඇති කරන ලදී. තවදුරටත්, නවතම ICT මූලපිරීමක් ලෙස, කෘෂි සමාජයට තම ගැටළු හා අදහස් ඉදිරිපත් කිරීමට මෙන්ම සාකච්ඡා වලටද සහභාගී විය හැකි 'විකි ගොවියා' ලෙස නම් කළ කියවීමට මෙන්ම තම අදහස් දැක්වීමට හැකිවන අන්තර්ජාල මෙවලමක් හඳුන්වා දී ඇත.

සයිබර් යාන්ත්‍රණය (cyber mechanism) පිළිබඳව ජනතාවගේ ඇති අඩු දැනුම ප්‍රධානතම හඳුනාගෙන ඇති ගැටළුවකි. CEU දෙකක සිදු කරන ලද බහුමාධ්‍ය ව්‍යාපාර දෙකක් ඉතා සාර්ථක ප්‍රතිඵල පෙන්වා ඇත. මෙම වාර්තාව හරහා සයිබර් යාන්ත්‍රණයේ සාර්ථක මෙන්ම අසාර්ථක ප්‍රතිඵල සාකච්ඡාවට බඳුන් කරයි. සයිබර් ව්‍යාප්ති ව්‍යාපෘතිය හරහා හඳුන්වා දුන් ගොවි දත්ත ගබඩාව, අලෙවිකරණයට කදිම විසඳුමක් ලෙස දීප ව්‍යාප්තව පුළුල් කළ යුතුය. ලංකාවේ බහුතරයක් වී ගොවීන්ට නවතම තොරතුරු ලබාගැනීම සඳහා ලෝකයේ සහල් පිළිබඳව ඇති විශාලතම තොරතුරු ගබඩාව වන IRRI සහල් දැනුම බැංකුව සහ ශ්‍රී ලංකාව අතර ඇති සම්බන්ධතාවය තවදුරටත් ගොඩනැගිය යුතුය.

මෙම වාර්තාවේ අන්තර්ගතය 2009 ජූලි 16 වන දින ජාතික කෘෂිකර්ම තොරතුරු සමුළුවේ දී ඉදිරිපත් කරන ලදී.

සහභාගීත්ව විධියේ පට සෑදීම සඳහා වන ගොවීන් පුහුණුවේ ගැටළු හා එම ගැටළු සඳහා පිළියම්

ඒ. සමරකොන් සහ එස්. මන්තිලක
ලලිතකළා දෙපාර්තමේන්තුව ජේරාදෙණිය, විශ්ව විද්‍යාලය

මෙම පර්යේෂණය කොම්පාස් ශ්‍රී ලංකා ආයතනයේ මූල්‍ය අනුග්‍රහය ඇතිව ශ්‍රී ලංකාවේ සිදුකල සහභාගීත්ව විධියේ නිෂ්පාදන පුහුණු වැඩ සටහන පදනම් කොට ගෙන සිදුකරන ලද්දකි. මෙම පුහුණු වැඩසටහන දින 35 ක් පුරා ගොවීන් 14 දෙනෙක් සඳහා දිනකට පැය 8 බැගින් පවත්වන ලදී. පර්යේෂණයේ අරමුණ වූයේ සහභාගීත්ව විධියේ වැඩසටහන් නිෂ්පාදනය පිළිබඳ ගොවීන් සඳහා වන පුහුණුවේදී ඇති වූ ගැටළු හඳුනා ගැනීම සහ එම ගැටළු සඳහා පිළියම් හඳුනා ගැනීමයි. විද්වතුන් සෑහෙන සංඛ්‍යාවක් සහභාගීත්ව විධියේ නිෂ්පාදන පිළිබඳ වැඩසටහන් මීට පෙරද සිදු කර ඇත. ලිඛිත කතා, විධියේ පිටපත්, පින්තූර කතා පොත්, කතා පුවරු, විශේෂයෙන් සංස්කරණය කරන ලද විධියේ රූප රාමු, විශේෂයෙන් පටිගත කරන ලද රූප රාමු පර්යේෂණය සඳහා යොදා ගන්නා ලදී දත්ත රැස් කිරීම, සම්මුඛ සාකච්ඡා, නිරීක්ෂණ, සහභාගීවුවන් නිරීක්ෂණය කිරීම, විෂය කරුණු විශ්ලේෂණය මගින් සිදු කරන ලදී. මෙම සහභාගීත්ව විධියේ පට නිෂ්පාදන පුහුණුවේ දී හඳුනාගත් ගැටළු විසඳීම සඳහා නව ඉගැන්වීමේ ක්‍රමවේදයන් යොදා ගන්නා ලදී. මෙහිදී Theater / games භාවිතය නවතම ඉගැන්වීමේ ක්‍රමවේදය විය. සහභාගීත්ව විධියේ පට නිෂ්පාදනයේදී හඳුනා ගත් ගැටළු නම්, දුර්වල කාණ්ඩයම් ක්‍රියාකාරීත්වය, ක්‍රියාශ්‍රීලී සහභාගීත්වයේ අඩුවීම, සෞන්දර්යාත්මක සංවේදීතාව අඩුවීම, තාක්ෂණික දැනීමේ දුර්වලතා ආදියයි. මෙම නවතම ක්‍රමවේදය හඳුන්වාදීමෙන් පසු කාණ්ඩයම් ක්‍රියාකාරීත්වය සහ ක්‍රියාශ්‍රීලී සහභාගීත්වය, දියුණු වූ බව නිරීක්ෂණ හා තොරතුරු විශ්ලේෂණ මගින් නිරීක්ෂණය විය. ගොවීන්ගේ තාක්ෂණික දැනුමේ දියුණුවක්ද පෙන්නුම් කරන ලදී. එහි කිසිදු සබඳතාවක් Theater Games හඳුන්වා දීම මත නොවන බවද නිරීක්ෂණය විය.

තොරතුරු සැපයීමේ සේවය ගාස්තු රහිතව ලබාදීම පිළිබඳ ක්‍ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය
 ශ්‍රී ලංකාවේ අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ පවත්වන ලද සිද්ධි අධ්‍යයනය

එම්.එච්.බී.පී.එච්. මාදෙන්¹ සහ ඩී.එම්.එල්.බී. දිසානායක²

¹කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, ජේරාදෙණිය

²ක්‍ෂුද්‍ර ව්‍යවසාය සංවර්ධන වැඩසටහන IFARD අනුරාධපුර

දැනට පවතින කෘෂිකර්ම ව්‍යාප්ති සේවාව ක්‍ෂේත්‍ර මට්ටමේ ව්‍යාප්ති කාරකයන්ගේ හිඟයකට මුහුණ දී ඇත. මෙයට එක් විසඳුමක් වශයෙන් 2006 වර්ෂයේ සිට කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ශ්‍රව්‍ය-දෘෂ්‍ය මධ්‍යස්ථානය විසින් ගාස්තු රහිතව කෘෂිකර්ම උපදේශක සේවාවක් ආරම්භ කර ඇත. මෙම අධ්‍යයනයට එම සේවාව ක්‍ෂේත්‍ර මට්ටමේ ඇගයීමක් සඳහා, 2008 වර්ෂයේදී උතුරු මැද පළාතේ අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයෙහි පවත්වන ලදී. තෝරා ගත් ගොවි ජන සේවා මධ්‍යස්ථානයකට ආදාය ප්‍රදේශය තුළින් හතර දෙනෙකු බැගින් දුරාවාර ක්‍රමයට තෝරාගත් ගොවි මහතන් 80 දෙනෙකුගෙන් ප්‍රශ්නාවලියට දත්ත රැස් කරන ලදී. දත්ත විශ්ලේෂණය STATA සංඛ්‍යාත ක්‍රමය මඟින් ඉටු කර ගෙන, විස්තරාත්මක හා නිගමන පූර්වික තොරතුරු රැස් කිරීම සඳහා පියර්සන් කයි වර්ග සහ සම්බන්ධතා සහ තර්කානුකූල ප්‍රතිගමනය යොදා ගන්නා ලදී. ප්‍රතිඵල අනුව, අනුරාධපුර ගොවි ප්‍රජාව, ගොවිතැන පිළිබඳ පළපුරුදු අය බවත්, ගොවි මහතන්ගෙන් බහුතරය (81%), පූර්ණකාලීන ගොවි මහතන් බවත් හෙළිවිය. ප්‍රතිචාරකයන්ගෙන් අධික පමණ අ.පොස (සා/පෙළ) මට්ටමට අඩු අධ්‍යාපනයක් ලැබූ අය වුණු අතර, ගොවීන්ගෙන් තුනෙන් එකක් පමණ නව කෘෂිකාර්මික තොරතුරු ගැන ඉහළ මට්ටමේ උනන්දුවක් දැක්වූහ. අධ්‍යාපන මට්ටමේ වැඩි වීමට සාපේක්‍ෂව, තොරතුරු දැන ගැනීමේ වැඩි උනන්දුවක් දක්නා ලදී. ලැබුණු ප්‍රතිඵලය අනුව, කෘෂිකාර්මික තොරතුරු ලබා ගැනීමට ඉඩ ප්‍රස්ථා, අදාළ උපකරණ හෝ සේවා හිමිකම හෝ ඒවා මිලදී ගැනීමේ ශක්තිය මත රඳා නොපවතින බව හෙළිවිය. අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ගොවීන්ගෙන් 87.5% කට දුරකථන සේවා පහසුව තිබුණු අතර මෙම නව ගාස්තු රහිත උපදේශක සේවාව ගැන දැන සිටියේ 41%ක් පමණකි. මෙම උපදේශක සේවා ගැන ප්‍රතිචාරයන් දැනුවත්ව තිබුණේ රූපවාහිනිය සහ ගොවි

සේවා මධ්‍යස්ථාන මඟිනි. මෙම උපදේශක සේවාවට සම්බන්ධ වීමට අවශ්‍ය අයෙකුට දුරකථනයක හිමිකම අවශ්‍ය නොවන අතර, ගාස්තු රහිත අංකයකට කතා කිරීම සඳහා දුරකථන ජාලය පිළිබඳ ප්‍රශ්ණ මත නොවේ. ගාස්තු රහිත මෙම සේවය ලබා ගැනීම පිළිබඳ පුරෝකථනය සඳහා ගොවීන්ගේ වරිත ලක්ෂණ යොදා ගත හැක. පලපුරුදු ගොවීන්ට වඩා සාපේක්ෂව අඩු අත්දැකීම් සහිත ගොවීහු මෙම සේවාව ප්‍රයෝජනයට ගැනීමේ ප්‍රවණතාවයක් ඇත.

**තොම්ලයේ ලබාදෙන කෘෂි උපදේශක සේවාවේ කාර්යක්ෂමතාවය සොයාබැලීමෙහි ලා
මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ එළවළු වගාකරුවන් ආශ්‍රිතව කරන ලද අධ්‍යයනය**

බී.එස්.ඒ. කුමාරි¹, සී. සිවයෝගනාදන්¹ වබී.ඒ.පී. සිසිර කුමාර²

¹කෘෂි ව්‍යාප්ති දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්ව විද්‍යාලය

²ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය මධ්‍යස්ථානය, කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව පේරාදෙණිය

තව්‍යකරණය වූ කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවාවන් සඳහා, තීර්ණාණශීලී තොරතුරු සන්නිවේදන මාර්ග ඉතා වැදගත් වේ. දුරකථන මාර්ග ඔස්සේ ගොවීන්හට තොම්ලේ ලබාදෙන ගොවි සහන සරණ කෘෂිකර්ම උපදෙස් සේවාව වර්ෂ 2006 දී කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ගන්නෝරුවේ පිහිටි ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය මධ්‍යස්ථානයේදී ආරම්භ කරන ලදී. මෙහිදී ගොවි ප්‍රජාවට තමාට ඇති කෘෂිකාර්මික ගැටළු දුරකථන ජාල ඔස්සේ විසඳා ගත හැකිය. මෙම සේවය මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ එළවළු ගොවීන්ගේ ගැටළු විසඳීමේ ලා කොතරම්දුරට කාර්යක්ෂම වී ඇති දැයි සොයා බැලීමට මෙම අධ්‍යයනයෙන් බලාපොරොත්තු විය. දත්ත රැස් කිරීම සඳහා මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ 3ක මේ සේවය හා සම්බන්ධ වූ ගොවීන් 50ක් හා එසේ නොවන ගොවීන් 30ක් සහභාගී කරගන්නා ලදී. සම්බන්ධිත ගොවීන් 24%ක් අක්කර 0.5කට අඩුවෙන් එළවළු වගා කර තිබූ අතර අනෙක් ගොවීන්ද ගෙවත්තෙහි එළවළු වගා කර ඇත. සම්බන්ධිත ගොවීන් 68% ක් ගොවි සහන සරණ සේවය ගැන රුචිකව වැඩසටහන් මගින් අසා දැනුවත් වී ඇත. 30% ක් වර්ෂයකට 8 වතාවකට වඩා ගොවි සහන සරණ සේවය හා සම්බන්ධ වී ඇත. බහුතරයක් වන 80% ක් අසා දැනගෙන ඇත්තේ එළවළු වගාවේ රෝග පිළිබඳවය. 40% ක් කෘෂි හානි පිළිබඳව දැනුවත් වී ඇත. එයින් 52%ක් දෙන ලද උපදෙස් නිතර ගාවිත කර ඇති අතර 32% ක් අඩුවෙන් ගාවිත කර ඇත. 8.8%ක් ඔවුන්ගේ ප්‍රධාන තොරතුරු මාධ්‍යය ලෙස ගොවි සහන සරණ සේවය වාර්ගිකරණය කර ඇත. 96% ක් ගොවීන් ධනාත්මක ආකල්පයක් ගොඩනගාගෙන ඇත. එහෙත් 22% ක් ගොවීන්ට සේවය පිළිබඳව ගැටළු තත්වයන් මතුවී ඇත. මෙම සේවය වැඩිදියුණු කිරීමට සම්බන්ධිත ගොවීන් 14%ක් මෙම සේවය පිළිබඳ ප්‍රචාරණය වැදගත් යැයි යෝජනා කළ අතර 12%ක් පවසා ඇත්තේ නිලධාරීන්ගේ දැනුම යාවත්කාලීන විය යුතු බවයි.

සාරාංශයක් වශයෙන් විශ්වාසදායක තොරතුරු සේවයක් නොමැති ගොවීන් සඳහා ගොවි සහන සරණ සේවය පහසු හා ඉක්මන් තොරතුරු සන්නිවේදන ක්‍රමයකි. මෙම සේවය ප්‍රවර්ධනය කිරීමෙහි ලා සේවය සුළු කිරීමට, කාලසීමාව වැඩිකිරීමෙහිලා සහි අන්ත දිනයන්හි ද සේවය පවත්වාගෙන යාම තීර්දේශ කළ හැක.

තේ පර්යේෂණ ආයතනයෙන් සැපයෙන ව්‍යාප්ති සේවාවන් පිළිබඳව
සේවාලාභීන් තෘප්තිමත්වන ආකාරය

වී.එස්. සිදුකරන්

ශ්‍රී ලංකා තේ පර්යේෂණායතනය, තලවාකැලේ

තේ වගාවේ නියැලෙන වතු සමාගම් සඳහා වූ අවශ්‍ය ව්‍යාප්ති සේවාවන් සපයන ආයතනය වනුයේ තේ පර්යේෂණායතනයයි. දියුණු තාක්ෂණ ක්‍රම සඳහා වතු සමාගම් වල ඇති ඉල්ලීම හේතුවෙන් ගෙන තේ පර්යේෂණායතනය ද තම ව්‍යාප්ති උපක්‍රම වෙනස් කිරීම මඟින් ලැබෙන ඉල්ලීම් සපුරා ලීමට උත්සුක විය.

තේ පර්යේෂණායතනය මඟින් සපයන ව්‍යාප්ති සේවාව පිළිබඳව සේවාලාභීන් වන වතු සමාගම් තෘප්තිමත් වන ආකාරය සොයා බැලීම සඳහා උඩරට තේ වගා කලාපයේ දී 2007-2008 වසර වලදී අධ්‍යයනයක් සිදු කරන ලදී. සේවා ලාභීන්ගේ තෘප්තිමත් බව සහ ඔවුන්ගේ ගති ලක්ෂණ අතර සම්බන්ධයක් ඇත්දැයි යන්න සොයා බැලීම ද අධ්‍යයනයේ තවත් අරමුණකි. සේවාලාභීන්ගේ තෘප්තිමත් බව මාන 5 ක් ඔස්සේ මැන බලන ලදී. තේ පර්යේෂණායතනය මඟින් ඉදිරිපත් කර ඇති තාක්ෂණයන්හි අදාලත්වය, සේවාලාභීන්ට තොරතුරු ලැබීම, විවිධ සේවාලාභීන්ගේ අවශ්‍යතාව මත ව්‍යාප්ති සේවාවන් ආවරණය වන්නේ ද යන වග, ව්‍යාප්ති සේවාවේ ප්‍රයෝජනවත් බව සහ පර්යේෂණ ආයතනයේ ව්‍යාප්ති කාරකයන්ගේ නිපුණත්වය යන මාන මේ සඳහා භාවිත කරන ලදී. සම්මුඛ සාකච්ඡා මඟින් වතු කළමණාකරුවන් 60 දෙනෙකුගෙන් දත්ත එක්රැස් කරන ලදී. වතු කළමණාකරුවන් වැඩි දෙනෙකු ප්‍රකාශ කර සිටියේ තමන් බලාපොරොත්තු තාක්ෂණික දැනුම ඒ ආකාරයෙන්ම නොලැබෙන බවත් තාක්ෂණය ප්‍රමාණවත් ලෙස විවිධ මට්ටම්වල සිටින සේවාලාභීන්ට නොලැබෙන බවත්ය. කෙසේ වෙතත් සියළුම මාන සමස්ථයක් ලෙස ගත් කල සේවාලාභීන්ගේ තෘප්තිමත් බව පහළ මට්ටමක ඇති බවද පෙනී ගියේය.

සේවලාභීන් සිතන ආකාරයට ව්‍යාප්ති සේවාවේ දුර්වල හා යහපත් තත්වයන් ද හඳුනා ගන්නා ලදී. දියුණු කළ තාක්ෂණික ක්‍රම සහ තේ පර්යේෂණායතනය සේවලාභීන් වෙත ඇති සමීප බව පිළිබඳව වතු කළමණාකරුවන් මනාව තෘප්තිමත්ව සිටින බවද නිරීක්ෂණය විය.

ශ්‍රී ලංකාවේ කුඩා තේ වතු අංශය තුළ කෘෂිකර්ම තාක්ෂණය ව්‍යාප්තිය සඳහා රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික සහභාගිත්වයන් ගොඩ නැගීම : කුඩා තේ වතු හිමියන් විශ්ලේෂණය සඳහා කරන ලද පූර්ව මාර්ගදර්ශීය ව්‍යාපෘතිය

එම්.කේ.එස්.එල්.ඩී. අමරතුංග¹ සහ ඩබ්.ඒ.ඩී.පී. වනිගසුන්දර²

¹ශ්‍රී ලංකා තේ පර්යේෂණ ආයතනය, පහතරට මධ්‍යස්ථානය, රත්නපුරය,
ශ්‍රී ලංකාව

²කෘෂි ව්‍යාප්ති දෙපාර්තමේන්තුව, ජේරාදෙණිය විශ්ව විද්‍යාලය, ශ්‍රී ලංකාව

මෙම වාර්තාව මඟින් පර්යේෂණයට බඳුන් කරනුයේ පහතරට දිස්ත්‍රික් දෙකක් තුළ කුඩා තේ වතු අංශයෙහි ප්‍රධාන කොටස්කරුවන් අතර පවත්නා සහයෝගිත්වය හා කුඩා තේ වතු හිමියන් සඳහා තේ තාක්ෂණයන් කාර්යක්ෂමව සම්ප්‍රේෂණ කිරීමේදී ප්‍රධාන කෙටස්කරුවන් අතර; රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික සහභාගිත්වයන් සංවර්ධනය කිරීම තුළින් සම්බන්ධතාවයන් ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාවලියට පවතින විභවයන් හා සීමාවන්ය. මෙම ප්‍රායෝගික අධ්‍යයනය සිදුකරනු ලැබූයේ කුඩා තේ වතු හිමියන්ගේ අධික ව්‍යාප්තියක් ඇති හා රාජ්‍ය-පෞද්ගලික ව්‍යාප්ති මාර්ගයන් ක්‍රියාත්මකව පවතින මාතර හා රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයන් වලය. තෝරා ගනු ලැබූ කොටස්කරුවන් 110 ක් ගෙන් අවශ්‍ය සමාජ ආර්ථික දත්ත, තොරතුරු මාර්ගයන් හා ඒවායේ පවතින විශ්වාසනීයත්වය, ඒවායේ දැනට පවතින සහයෝගිත්වයන්, සහ රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික සහයෝගී ව්‍යාප්ති ප්‍රවේශයක් සමග සම්බන්ධ කිරීමේ ක්‍රියාවලියක් දියුණු කිරීම කෙරෙහි දක්වන්නා වූ සංජානන මට්ටම පිළිබඳ දත්ත එකතුව කරන ලදී. මේ සඳහා බහු අවධි ස්ථරීය හා අරමුණු ගත නියැදි ක්‍රමය භාවිතා කරන ලදී.

පෞද්ගලික හා රාජ්‍ය ව්‍යාප්ති කාර්යමණ්ඩල දෙකොට්ඨාශය තුළම මනා අධ්‍යාපන පසුබිමක් හා සම්බන්ධකර කරගැනීමේ වැඩි අවස්ථාවක් ඇති බවත් එහෙයින් ඔවුන් තාක්ෂණිකව බල මුළු ගැන්වීමේ හොඳ නැඹුරුවක් පැවතුණි. බහුතරයක් රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික ව්‍යාප්ති කාර්යමණ්ඩලයන් අතර සමාජ තත්වයන් උසස් වන අතර කුඩා තේ වතු හිමියන් අතර සමාජ

සහභාගීත්වයද ඉහළ විය. තාක්ෂණික අවශ්‍යතාවන් හා තාක්ෂණ යහපත් කලයුතු අංශ හඳුනා ගැනීම සඳහා පෞද්ගලික ව්‍යාප්ති මාර්ගයන් තුළ දැනට පවතින දුර්වල ප්‍රතිපෝෂණය හා කුඩා කොටස්කරුවන් රාජ්‍ය තොරතුරු මූලාශ්‍රයන් කෙරෙහි ඇති නැඹුරුතාවය ශක්තිමත් කිරීම උදව් වන බව අනාවරණය විය. කුඩා තේ වතු හිමියන් දැඩි විශ්වාසයක් ඇති තොරතුරු ප්‍රභවය ලෙස හඳුනාගෙන ඇත්තේ රාජ්‍ය තොරතුරු ප්‍රභවයන් හා මුද්‍රිත ද්‍රව්‍යයන්ය. රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික ව්‍යාප්ති මාර්ගයන්ට අදාළ ප්‍රධාන පාර්ශවයන් අතර සිරස් හා තිරස් අන්තර් සම්බන්ධතාවයන් ඇති කිරීම තුළින් තොරතුරු ගලායාම ශක්තිමත් කිරීම හා කුඩා තේ වතු හිමියන් අතර විශ්වාසනීයත්වයක් ගොඩ නැඟීමට උදව් වී ඇත. සංජානික සහායකත්ව මට්ටම සහ කුඩා කුඩා තේ වතු හිමියන්ගේ අස්වැන්න අතර ප්‍රතිචාර දක්වන ලද්දන්ගේ අත්දැකීම් හා කුඩා කුඩා තේ වතු හිමියන්ගේ සහභාගීත්වය අතර ධනාත්මක අන්‍යෝන්‍ය සම්බන්ධතාවක් පැවතුණි.

කුඩා තේ වතු අංශය සඳහා කාර්යක්ෂම, පෞද්ගලික, රාජ්‍ය සහායකත්ව ව්‍යාප්ති ප්‍රවේශයක් සංවර්ධනය කිරීමේ අත්‍යවශ්‍යතාවය වැදගත්කමක් දරණුයේ ප්‍රධාන පාර්ශව අතර සැලසුම්කරණය, ක්‍රියාත්මක කිරීම හා සහායකත්ව වැඩසටහන් නිරීක්ෂණය, කාර්යක්ෂම සන්නිවේදනය, සහායක සංවිධානවල කාර්යමණ්ඩලයන් අතර සහයෝගීත්වය හා අන්‍යෝන්‍ය ගෞරවය, දේශීය ප්‍රජා නායකත්ව මඟින් ලැබෙන සහාය හා අගය කිරීම සඳහා පවතින අන්‍යෝන්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වයන් වේ.

ඉන්දියාවේ, කේරලයේ තීරුවානාන්තපුරම් දිස්ත්‍රික්කය තුළ පොල් වගාව
ආශ්‍රිතව කාබනික ගොවිතැන් ශිල්ප ක්‍රම අනුවර්තනය

ජේ.කේ.ජේ.පී. ජයවර්ධන¹ සහ ඒ.කේ. ජෙරින්²

¹පොල් පර්යේෂණ ආයතනය, ලුණුවිල, ශ්‍රී ලංකාව

²කේරල කෘෂිකර්ම විශ්ව විද්‍යාලය, ක්‍රිෂ්නර, කේරල, ඉන්දියාව

කාබනික ගොවිතැන් ක්‍රම පිළිබඳව ඇති ගොවීන්ගේ දැනුවත් බව, දැනුම, ආකල්ප සහ කාබනික කෘෂිකාර්මික ක්‍රම භාවිතයට අදාළ ව්‍යුහමය ලක්ෂණ සමඟ සසඳා බැලීම මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණයි. මීට අමතරව ශිල්ප ක්‍රම අනුවර්තනය හා ගොවීන්ගේ ලක්ෂණ අතර ඇති සම්බන්ධතා සෙවීමද පර්යේෂණයේ තවත් අරමුණකි. අධ්‍යයනය සිදු කරන ලද්දේ කේරලයේ තීරුවානාන්තපුරම් දිස්ත්‍රික්කයේ කලියුර්, වෙන්ගනුර්, කුෂිම්ලම්, නෙමෝන් හි පැංචයාටා, අඩියානුර් හා විරයිනකිෂ් ප්‍රදේශ නියෝජනය වන පරිදිය. තෝරාගත් ප්‍රදේශ තුනෙන් එකකින් 35 දෙනෙකු බැගින් පොල් වගාව පවතින ඉඩම් තුළ ගෙවතු වගා කරන 105 දෙනෙකු බහු ස්තරීය ලෙස හා අහඹු ලෙස තෝරා ගන්නා ලදී.

මෙම අධ්‍යයනයේදී දැනුවත් බව, ආකල්ප, දැනුම හා පොහොර භාවිතය අධ්‍යයනය සඳහා ස්වාධීන විචල්‍යයන් 11 හා පරාධීන විචල්‍යයන් 4 ක් (දැනුවත් බව, දැනුම, ආකල්ප හා කාබනික ක්‍රම භාවිතය) භාවිතා කරන ලදී. ස්වාධීන හා පරාධීන විචල්‍යයන් අතර සම්බන්ධතාව සහසම්බන්ධ ඇගයීම් මඟින් සොයා ගන්නා ලදී. අවසානයේදී "ජූඩ්ගේ අදාලත්ව ක්‍රමාංකනය" පදනම් කර කාබනික ගොවිතැන් ක්‍රම 20 ක් තෝරා ගන්නා ලදී.

මුලින් පරීක්ෂා කරන ලද ව්‍යුහගත ප්‍රශ්නාවලියක් මඟින් දත්ත එකතු කරන ලද අතර සමීක්ෂණයට සහභාගී වුවන්ගෙන් 80% ක් වයස්ගත වයස් කාණ්ඩයට අයත් වූ අතර ඔවුන්ගෙන් 42% ක් ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය ලබා ඇත. අධ්‍යයනය සඳහා යොදාගත් කාබනික ගොවීන්ගෙන් සත්ත්ව පාලනයේ යෙදෙන්නන් අවදානම් දැරීමේ නැඹුරුව, ආත්ම විශ්වාසය, නව නිෂ්පාදන

සඳහා යොමු වීම, වෙළඳපළ පිළිබඳ අවබෝධය, පරිසර සංවේදීතාවය සහ තොරතුරු සොයා යාමේ නැඹුරුව මධ්‍යස්ථ මට්ටමක පැවතී.

කාබනික ගොවිතැන පිළිබඳ දැනුවත් බව, (73%) දැනුම (68%), සහ භාවිතය (60%) මධ්‍යස්ථ මට්ටමක පවතිමින් ඒ සඳහා සුභද්‍රව්‍යක හැසිරීමක් පෙන්නුම් කෙරිණි.

දැනුවත් බව, දැනුම, ආකල්ප හා කාබනික කෘෂිකර්ම ක්‍රම භාවිතය යන විචල්‍යයන් අධ්‍යාපනයෙන් නව නිපුණම් සඳහා යොමු වීම, අවධානම් දැරීමේ නැඹුරුව, වෙළඳපොළ දැක්ම, ආත්ම විශ්වාසය හා තොරතුරු සොයා යාමේ නැඹුරුව යන ලක්ෂණ සමඟ ධනාත්මක පැහැදිලි සම්බන්ධතාවක් පෙන්වයි.

කාබනික වගා ක්‍රම සඳහා හුරුවීම සමඟ පොල් වගාව තුළ කාබනික වගාව පිළිබඳ දැනුවත් බව, දැනුම සහ ආකල්ප ධනාත්මක පැහැදිලි සම්බන්ධතාවක් පෙන්වයි. එබැවින් පොල් වගාව තුළ කාබනික ගොවිතැන සැලසුම් කිරීමේ දී හා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී ගොවීන් තුළ ඇති ඉහත සඳහන් කර ඇති ලක්ෂණද සාර්ථක ලෙස භාවිතා කළ හැක.

ග්‍රාමීය කාන්තා ප්‍රජාව තුළ ව්‍යවසායකත්වය වර්ධනය කිරීම සඳහා පොල් කර්මාන්තය සම්බන්ධ "විදාතා" පුහුණුව

එච්. ඩී. එන්. එච්. ෆොන්සේකා

පොල් පර්යේෂණ ආයතනය, දුණුවිල, ශ්‍රී ලංකාව

ශ්‍රී ලංකාවේ පොල් පර්යේෂණ ආයතනය මගින් පොල් මදය ආශ්‍රිතව තව නිෂ්පාදන මාලාවක් හඳුන්වා දී ඇත. ඒවා නම් උකු පොල් කිරි, පොල් කිරි ජෑම්, පොල් කිරි යෝගට්, පොල් කිරි ටොෆි, පොල් බිස්කට්, පැණි පොල්, කුකුල් මස් කිරි, උකු පොල් කිරි මිශ්‍රණය, පොල් වතුර භාවිතයෙන් වයින් හා විනාකිරි නිෂ්පාදනය ආදියයි. මේවා පහසුවෙන්ම අගය වැඩිකළ නිෂ්පාදන ලෙස භාවිතා කළ හැක.

"විදාතා" වැඩසටහන ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යා හා තාක්ෂණ අමාත්‍යාංශය මගින් තාක්ෂණය- බෙදාහැරීම සඳහා පවත්වාගෙන යන ඉතා වැදගත් වැඩසටහනකි. මෙහි මූලික අරමුණ ගම්මාන වෙත ආදායම් මාර්ග උපයන තාක්ෂණය බෙදාහැරීමයි (ගමට තාක්ෂණය). පසුගිය අවුරුදු දෙක තුළ පොල් පර්යේෂණ ආයතනයේ තාක්ෂණ හුවමාරු අංශය හා පොල් සැකසුම් හා පර්යේෂණ අංශය සහ පුත්තලම් දිස්ත්‍රික් විදාතා මධ්‍යස්ථානය එකතුව ගමට තාක්ෂණය බෙදාහැරීමේ වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මෙම වැඩසටහනේ මූලික අරමුණ වූයේ ග්‍රාමීය ප්‍රජාව අතර පොල් මදය ආශ්‍රිතව නිෂ්පාදන කුඩා පරිමාණ ව්‍යවසායයන් ලෙස හඳුන්වා දීමයි. බැඳු බැල්මටම මෙම වැඩසටහන් සඳහා බහුලව සහභාගී වන්නේ ග්‍රාමීය කාන්තා ප්‍රජාව වන අතර ඔවුන් මෙම වැඩසටහන් වලට සහභාගී වීම සහ තව කර්මාන්ත ආරම්භ කිරීමට උද්යෝගී ලෙස යොමුව ඇත(උදා: තාත්තන්ඩිය විදාතා ආයතනය)

විදාතා ආයතනය සහ පොල් පර්යේෂණ ආයතනයේ සම්බන්ධීකරණය තුළින් පොල් පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථානය හා විදාතා මධ්‍යස්ථාන සබඳතාවය මෙන්ම විදාතා මධ්‍යස්ථාන වල ඇති ප්‍රකාශන හා තොරතුරු මගින් කාන්තා ව්‍යවසායයීක අවශ්‍යතා ඉටුකිරීම තෙතෙක් දුරට ඉටු වී ඇත්දැයි පරීක්ෂා කිරීම අපගේ අරමුණ විය.

කාන්තා ව්‍යවසායයීක අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා පොල් පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථානය හා විදාතා මධ්‍යස්ථාන සුසංයෝගය ප්‍රශස්ත ප්‍රවීච්ච ලබාදී ඇති බව මෙම අධ්‍යයනයෙන් තහවුරු වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ කිතුල් කර්මාන්තයේ තාක්ෂණ උත්පාදනය හා හුවමාරු ක්‍රියාවලිය

එම්.ඒ.පී.කේ. සෙනවිරත්න¹, ඩබ්.ඒ.ඩී.පී. චනිගසුන්දර² සහ එම්. විජේරත්න³

¹අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය, ශ්‍රී ලංකාව

²කෘෂි ව්‍යාප්ති දෙපාර්තමේන්තුව, පේරාදෙණිය විශ්ව විද්‍යාලය, ශ්‍රී ලංකාව

³කෘෂි ආර්ථික හා ව්‍යාප්ති දෙපාර්තමේන්තුව, රුහුණු විශ්ව විද්‍යාලය, ශ්‍රී ලංකාව

ශ්‍රී ලංකාවේ කිතුල් කර්මාන්තය පාරම්පරික තාක්ෂණය මත පදනම් වූ පුරාණයේ සිට පැවත එන කර්මාන්තයකි. මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණ වන්නේ ශ්‍රී ලංකාව තුළ කිතුල් කර්මාන්තයේ තාක්ෂණය උත්පාදනය හා බෙදාහැරීමේ ක්‍රියාවලිය අධ්‍යයනය කිරීමයි. අදාළ දත්ත එකතු කිරීම, ප්‍රශ්නාවලි සමීක්ෂණයක් මගින් කිතුල් කර්මාන්තය කෙරෙහි දිස්ත්‍රික්ක 12ක (නුවර, මාතලේ, බදුල්ල, මාතර, නුවරඑළිය, කුරුණෑගල, රත්නපුර, ගාල්ල, කෑගල්ල, මොණරාගල, හම්බන්තොට, කළුතර) කිතුල් ගොවීන් නියෝජනය වන පරිදි ගත් නියැදියක් භාවිතයෙන් සිදුකරන ලදී.

සමීක්ෂණය සඳහා සහභාගිවූවන්ගෙන් ආසන්න වශයෙන් 75% ක් පාරම්පරික කිතුල් කර්මාන්තය සිදුකරන පවුල් වලින් පැවත එයි. ඔවුන්ගෙන් 7% ක් පමණක් තම එකම ආදායම් මාර්ගය ලෙස කිතුල් කර්මාන්තයේ නියැලේ. මල් කැපුම්කරුවන්ගෙන් 3% ක් පමණක් තමා පදිංචි පළාතෙන් හෝ දිස්ත්‍රික්කයෙන් පිටත මල් කැපීම පිළිබඳ අදාළ දැනුම ලබාගැනීමට අවස්ථාවක් ලබාගෙන ඇති අතර එමගින් තහවුරු වන්නේ තමා පදිංචි ප්‍රදේශයෙන් පිටත භාවිතවන තාක්ෂණය ලබාගැනීම ඉතා අඩු මට්ටමක පවතින බවයි. මල් කැපුම්කරුවන්ගෙන් 53.8% ක් මල් කැපීමේ තාක්ෂණය තම පියාගෙන් ලබාගෙන ඇති අතර 11% ක් පමණක් එම තාක්ෂණය තම දරුවන්ට ලබාදී ඇත. ඒ අනුව එක් පරම්පරාවකින් තවත් පරම්පරාවකට මල් කැපීමේ තාක්ෂණය සම්ප්‍රේෂණය වීමේ උානතාවයක් දක්නට ලැබේ.

කිතුල් කර්මාන්තය හා සම්බන්ධ අවදානම් සහගත බව නිසා 75% ක් පමණ මල් කැපුම්කරුවන් තම දරුවන් එම කර්මාන්තයට සම්බන්ධ කරගැනීමට අකමැත්තක් දක්වයි. මෙම සමීක්ෂණයට සහභාගි වූ පවුල් වලින් 79% ක පියා පමණක් කිතුල් මල් කැපීම සඳහා සම්බන්ධ වී ඇත. පවුලේ අනෙකුත් සාමාජිකයින් සැකසුම් ක්‍රියාවලියට සම්බන්ධ වීම අසතුටුදායක මට්ටමක (36.5%) පවතී. කිතුල් පිටි හෝ කෙඳි නිප්පාදන ක්‍රියාවලිය සඳහා යොමුවී ඇත්තේ 10% ක් පමණක් වූ අත්ලොස්සකි. කිතුල් කර්මාන්තය ආශ්‍රිත මල් කපන්නන්ගේ හිඟය වියදීමට තරුණයින් ඒ සඳහා පුහුණු කිරීම හා මල් කැපීමේදී මුහුණ දෙන අවදානම මගහැරීමට රජයේ ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම යෝජනා කෙරේ.

රබර් කර්මාන්තයේ ක්‍රියාශීලී ව්‍යාප්ති නිලධාරීන්ගේ ඵලදායිතාව ඇගයීම

එම්.ආර්.ඩී. මුණසිංහ¹, ඩබ්.ඒ.ඩී.පී. චන්ද්‍රසේන² ඒ.එච්.කුලරත්න²

¹කෘෂි විද්‍යා පීඨය, ජේරාදෙණිය විශ්ව විද්‍යාලය

²ශ්‍රී ලංකා රබර් පර්යේෂණායතනය, අගලවත්ත

ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ රබර් කර්මාන්තය ඉතා වැදගත් ස්ථානයක් හිමිකර ගෙන ඇති අතර විදේශ විනිමය ඉපැයීමේ දායකත්වය 1% ක් පමණ වේ. රබර් සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව රබර් පර්යේෂණායතනය සහ උපදේශක සේවා දෙපාර්තමේන්තුව මඟින් රබර් වගාවට අදාළ ව්‍යාප්ති කටයුතු සිදු කරනු ලබයි. රබර් ව්‍යාප්ති නිලධාරීන්ගේ ව්‍යාප්ති කටයුතු වල ඵලදායිතාවය දුර්වල තත්වයක පවතින අතර ඒ නිසාම එය කුඩා රබර් ඉඩම් හිමියන් වෙත සාමාන්‍යමය බලපෑමක් ඇති කරයි. උත්ගත හේතූන් නිසා මෙම අධ්‍යයනය මඟින් රබර් ව්‍යාප්ති නිලධාරීන්ගේ කාර්යභාරය, සන්නිවේදන ක්‍රියා මාර්ග, ගොවීන් හා නිලධාරීන් අතර ඇති සබඳතාවයන්, එම ව්‍යාප්ති නිලධාරීන්ගේ ඵලදායිතාවට කෙරෙන බලපෑම් ආදිය තක්සේරු කිරීමක් සිදු කරනු ලැබීය.

අධ්‍යයනයෙන් නිරීක්ෂණය වූයේ කුඩා රබර් ඉඩම් වල ඵලදායිතාව විශාල රබර් ඉඩම් වලට වඩා ඉහළින් ඇත යන්නයි. රබර් ඉඩම් හිමියන්ට තොරතුරු ලැබෙන ප්‍රධාන මාර්ගය ව්‍යාප්ති නිලධාරීන් මඟින් බව 63.9% වාර්තා කරයි.

ආසන්න ලෙස 38%ක් වගා කරුවන් රබර් සංවර්ධනය නිලධාරීන් කෙරෙහිත් 13.1% ක් රබර් උපදේශක සේවා දෙපාර්තමේන්තු නිලධාරීන් කෙරෙහිත් ධනාත්මක ආකල්ප දක්වයි. රබර් උපදේශක සේවා නිලධාරීන් තම රාජකාරි කටයුතු ගොවීන් පුහුණු කිරීම් වෙනුවෙන් යොදවන අතර, රබර් සංවර්ධන නිලධාරීන්, කෙෂ්ත්‍ර පරීක්ෂණ සිදුකිරීම සඳහා නිරතව ඇත. රබර් උපදේශණ සේවා නිලධාරීන්ගේ හා රබර් සංවර්ධන නිලධාරීන් සමස්ත ඵලදායිතාවය පිළිවෙලින් 66.0% හා 69.4% අගයක් පෙන්වුම් කරයි.

යටිතල පහසුකම් ඵල අඩුපාඩු මෙම නිලධාරීන්ගේ ඵලදායිතාවය කෙරෙහි සාමාන්‍යමය බලපෑකමක් පෙන්නුම් කරන ප්‍රධාන සාධකය වේ. මෙම ආයතන දෙකෙහිම නිලධාරීන්ගේ ඵලදායිතාවය ඔවුන්ගේ විභවයට වඩා අඩු මට්ටමක පවතින බව අධ්‍යයනයෙන් තහවුරු වේ. ක්‍ෂේත්‍ර නිලධාරීන් සංඛ්‍යාව වැඩි කිරීම, ඒකාබද්ධ ව්‍යාප්ති සේවයක් ලබාදීම, ගොවීන් දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් මෙන්ම නිලධාරීන් වෙත සේවස්ථ පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම යන කරණු මෙම අධ්‍යයනය මඟින් යෝජනා කෙරේ.

තව උක් ප්‍රභේද ඇගයීම සඳහා ගොවි සහභාගිත්ව ප්‍රවේශය

එම්.එස්. පෙරේරා, ඒ. විජේසූරිය, ඩී.පී.ඩබ්. පොත්තේවෙල, බී.වී.එස්.කේ. ආරියවංශ හා
ඒ.පී. කීර්තිපාල

උක් පර්යේෂණ ආයතනය උඩවලව

මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණ වූයේ වෙළඳපොලට හඳුන්වාදීමට යෝජිත තව උක් ප්‍රභේද පිළිබඳව ගොවීන් සහ ඥාණු මට්ටමේ ව්‍යාප්ති කාරකයින් දරණ මත විමසා බැලීමයි. තව උක් ප්‍රභේද ගොවීන් අතර ප්‍රචලිත කිට්ම සඳහා මෙම මත විමසීම උපකාරී වනු ඇතැයි අනුමාන කරන ලද අතර ඥාණු අත්හදා බැලීම් වලින් හඳුනා ගත් තව උක් ප්‍රභේද 20 ක් උඩවලවේ සහ සියඹලාන්දුව ප්‍රදේශවලදී ඇගයීමට ලක්කරන ලදී. මේ සඳහා මනා-අත්දැකීම් සහිත හා උනන්දුවක් දක්වන ගොවීන් සහ නිලධාරීන් කණ්ඩායම් දෙකක් යොදා යන්නා ලදී. අධ්‍යයනය සඳහා ගොවීන් 19 දෙනෙකු සහ කෘෂි සහායකයින් 5 දෙනෙකු සෙවනගල ප්‍රදේශයෙන්ද ගොවීන් 8 දෙනෙකු සහ ඥාණු සහායකයින් 8 දෙනෙකු පැවරුණ ප්‍රදේශයෙන්ද සහභාගී කරගන්නා ලදී. මෙහිදී ප්‍රධාන ලක්ෂණ 4ක්, එනම් සාමාන්‍ය පෙනුම, පඳුරු දැමීමේ හැකියාව, වර්ධනය වී ගුණිත වසාගැනීමේ හැකියාව, සහ අස්වනු නෙලීමේ පහසුව පිළිබඳව සලකා බලන ලදී. එක් ප්‍රභේදයක එක් එක් ලක්ෂණය සහ එක් ප්‍රභේදයක සමස්ථ ලක්ෂණ සලකා බලා සංචානන ලකුණු(මූලික සංඛ්‍යා, එනම් සාමාන්‍ය සහ මධ්‍යස්ථ ආදිය පදනම් කරගෙන) කාණ්ඩ 5ක් සහිත ආකල්ප පරිමාණයක් මගින් මනින ලදී. පරිපෂණයට භාජනය කළ ප්‍රභේද සහ තිශ්චිත ප්‍රභේදය අතර සංචානික ලකුණු (Perception scores) අතර වෙනස විල්කොක්ස්න් සයිග් රැන්ක් ටෙස්ට් (Wilcoxon Sign Rank Test) සහ ටී-ටෙස්ට් (t-Test) ආධාරයෙන් මනින ලදී.

අධ්‍යයනය කළ ප්‍රභේද 11 අතුරින් SL 92-4918, SL 8613, CO 775, SL 88116, M438/59 උඩවලව ප්‍රදේශයේදී ඉහලම ලකුණු ලබාගත් ප්‍රභේද වේ. තිශ්චිත ප්‍රභේදය CO 775 සහ අනෙක් ප්‍රභේද 11හිම මධ්‍යස්ථ සංචානන අගයේ සැලකිය යුතු වෙනසක් නොතිබිණි. SL 88116, SL 7130, AKOKI 22, M438/59 සහ SL 8306 සෙවනගල ප්‍රදේශයේදී ඉහලම ලකුණු ලබාගත් ප්‍රභේද වේ. සියඹලාන්දුව ප්‍රදේශයේදී තිශ්චිත ප්‍රභේදය M438/59 සහ අනෙක් ප්‍රභේද 10හිම මධ්‍යස්ථ සංචානන අගයේ සැලකිය යුතු වෙනසක් දක්නට නොලැබිණි.

ශ්‍රී ලංකාව තුළ ක්‍රියාත්මක අපි වචන රට නගමු වැඩසටහන යටතේ වූ ගෙවතු වගා සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳ සිදුකරන ලද කරුණු අධ්‍යයනය

වී. කරුණාතිලක¹ සහ එස් ද සිල්වා²

¹ඉන්වෙන්වර්ස් ඒෂියා, කොළඹ

²කෘෂිකර්ම ව්‍යාප්ති දෙපාර්තමේන්තුව, ජේරාදෙණිය විශ්ව විද්‍යාලය

2007 වසරේදී කෘෂිකර්ම හා ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශය මඟින් ගෙවතු වගා සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය තරඟාවලියක් ලෙස ආරම්භ කරන ලද්දේ "අපි වචන රට නගමු" වැඩසටහනේ මූලික පියවර වශයෙනි. මෙම ව්‍යාපෘතියේ ක්‍රියාකාරකම් අධීක්ෂණය කිරීම, එහි අරමුණ වූ තීරසාර පදනමක් යටතේ මහජනතාවගේ පෝෂණ හා ආර්ථික අවශ්‍යතා සපුරාලීම යන කරුණු ලගාකර ගැනීම සහතික කිරීම වැදගත් වේ. මෙම සිද්ධි අධ්‍යයනය, මහනුවර දිස්ත්‍රික්කය තුළින් අහඹු ලෙස තෝරාගත් ගෙවතු 110 යොදාගෙන ප්‍රශ්නාවලියක් භාවිතය මඟින් මෙම ව්‍යාපෘතියේ ශක්තීන් හා දුර්වලතා විනිශ්චය කිරීමට ගත් උත්සාහයකි. අධ්‍යයනයේ ප්‍රතිඵල අනුව ගෙවතු වගා සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය සඳහා සහභාගි වූවන්ගෙන් වැඩි පිරිස මැදිවයසේ පසුවන උගත් රැකියා විරහිත ගෘහණියන් බව නිරීක්ෂණය විය. මින් බොහෝ පිරිසකගේ ගෙවතු එළවළු, පළතුරු හා පළා වර්ග වලින් සමන්විත වූ අතර සත්ත්ව පාලන කටයුතු ගෙවත්තට උපයෝගී කරගැනීමේ අඩුවක් දක්නට ලැබුණි. බොහෝ දෙනෙක් කාබනික පොහොර හා නිවසේදීම පිළියෙල කරගත් අතර ස්වභාවිකකෘමිනාශක වර්ග භාවිතයට යොමු වී තිබුණි. මේ හේතුවෙන් ඔවුහු විෂ රසායනික වලින් තොර වූ ආහාර වේලකට හිමිකම් කියන අතර පවුලට අමතර ආදායමක් ලබාගැනීම හෝ ඒ සඳහා වැය වන මුදල් ඉතිරිකර ගැනීමට ද සමත්ව සිටිති. වැඩි පිරිසක් මෙම තරඟාවලියට සහභාගි වී ඇත්තේ කෘෂිකර්ම (කෘෂිකර්ම උපදේශක හා කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාර) හා සමාද්ධි නිලධාරීන්ගේ මඟ පෙන්වීම යටතේය. මෙහිදී යොදාගත් කෘෂි ව්‍යාප්ති උපාය මාර්ගයන් අතරින් විශේෂයෙන් වගා ආදර්ශ, පුහුණු පන්ති, 'රිවිදින අරුණැල්ල' වැනි රූපවාහිනී වැඩසටහන් හා කෘෂිකර්ම නිලධාරීන්ගේ ක්ෂේත්‍ර වාරිකා ජයග්‍රාහකයන්ගේ දැනුම, කුසලතා හා ආකල්ප සංවර්ධනයට විශේෂයෙන් දායක වී තිබේ.

කෙසේ වුවද ගෙවතු වගාවන්හි තිරත නොවී වෙනත් රැකියාවන් වෙත යොමු වී සිටින පිරිස තුළ මෙම ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳ දැනුවත්වීමේ හා සහභාගිවීමේ අඩු බවක් දක්නට ලැබේ. ගෙවතු වගා සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය මගින් එයට සහභාගි වූවන්ගේ දැනුම, කුසලතා හා ආකල්ප වල මධ්‍යස්ථ වර්ධනයක් පමණක් සිදුවී ඇත. මෙම සමීක්ෂණයට සහභාගිවූවන් අතරින් 30% කගේ ව්‍යාපෘතිය කෙරෙහි යොමුවීමක් හා වගා ක්‍රමවල වැඩිදියුණුවක් (50%) සිදුවී තිබුණි. වන සතුන්ගෙන් එනම් ප්‍රධාන වශයෙන් වඳුරන්, වල් උෟරන් හා ඉත්තෑවන් මගින් සිදුවන වගා හානි, අවශ්‍ය යෙදවුම්, තොරතුරු හා තාක්ෂණය ලබාගැනීමේ අපහසුතා මෙන්ම ජයග්‍රාහකයින් තෝරා ගැනීමේදී සිදුවන අක්‍රමිකතා යන කරුණු මෙම ව්‍යාපෘතියේ තිරසාර භාවය කෙරෙහි බලපෑමක් ඇතිකර තිබුණි. පාසල් හා ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන වල ආදර්ශ වගාවන් ඇතිකිරීම, සති අන්ත හා නිවාඩු දිනවල ව්‍යාප්ති නිලධාරීන්ගේ ක්ෂේත්‍ර චාරිකා සිදුකිරීම වඩා සුදුසු කාල වේලාවන්හි පවත්වන රූපවාහිනී වැඩසටහන්, සත්ත්ව පාලනය ඒකාබද්ධ කිරීම, භාවිතයට පහසු, අඩු කාලයක් හා ශ්‍රමයක් වැයවන ඉගවතු වගා තාක්ෂණයන් හඳුන්වාදීම තිරසාර ගෙවතු වගාවක් ප්‍රවර්ධන කිරීම සඳහා අත්‍යාවශ්‍ය වී තිබේ.

National Digitization Project

National Science Foundation

Institute : Department of Agriculture

1. Place of Scanning : Department of Agriculture, Peradeniya

2. Date Scanned : 2018/02/13

3. Name of Digitizing Company : Sanje (Private) Ltd, No 435/16, Kottawa Rd,
Hokandara North, Arangala, Hokandara

4. Scanning Officer

Name : N.S. Karunaratna

Signature :

Certification of Scanning

I hereby certify that the scanning of this document was carried out under my supervision, according to the norms and standards of digital scanning accurately, also keeping with the originality of the original document to be accepted in a court of law.

Certifying Officer

Designation : Chief Librarian

Name : Saumya Upamalika

Signature :

Date : 2018/02/13

"This document/publication was digitized under National Digitization Project of the National Science Foundation, Sri Lanka"